Editura UNIVERS

FRANÇOISE SAGAN (n. 1935) a debutat la vîrsta de nouăsprezece ani cu romanul Bonjour tristesse, **care s-a bucurat de succes în Franţa ca şi pretutindeni unde a fost tradus. Au urmat, în ordine cronologică:** Un certain sourire **(1956),** Dans un mois, dans un an **(1957),** Aimez-vous Brahms? **(1959),** Les Merveilleux Nuages **(1961),** La Chamade **(1965),** Le Garde du coeur **(1968) şi, în sfîrşit,** Un peu de soleil dans l'eau froide **(1969), unele dintre ele fiind şi ecranizate** (La Chamade, Aimez-vous Brahms? **etc.) Piesele sale au fost jucate la teatrele „Atelier"** (Un château en Suède, **1960**) **şi „Gymnase"** (Les violons, parfois, **1961**).

Volumul de faţă, Vă place Brahms? — **cel de-al patrulea roman de succes al unei scriitoare despre care Pierre de Boisdeffre spunea în** Une histoire vivante de la littérature d'aujourd'hui **că este o „Colette dulce-amară" — e indiscutabil şi cea mai bună carte a Françoisei Sagan.**

Lei 2,50

156

1971

FRANÇOISE SAGAN • VĂ PLACE BRAHMS?

FRANÇOISE SAGAN

VĂ PLACE BRAHMS?

COLECŢIA MERIDIANE

Clubul cărţii digitale 2024

Coperta: *George Rusu*

Françoise Sagan: AIMEZ-VOUS BRAHMS ?
(C) 1959 by René Julliard

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate Editurii UNIVERS

Françoise Sagan

Vă place Brahms?

În românește de
Cella Serghi și *Catinca Ralea*

Editura UNIVERS

București, 1971

TIPARUL EXECUTAT LA:

ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ „13 DECEMBRIE 1918"

Coli tipo: 3,75; comanda nr. 847

CAPITOLUL I

Paula își contempla fața în oglindă și cerceta înfrîngerile adunate în treizeci și nouă de ani, una cîte una; nu cu groaza sau cu acreala obișnuită în asemenea cazuri, ci cu o liniște aproape indiferentă. Ca și cum pielea caldă pe care o întindea uneori cu două degete, pentru a sublinia o zbîrcitură sau a scoate în evidență o umbră, ar fi aparținut altcuiva, unei alte Paule, obsedată de frumusețea ei, și care se hotăra cu greu să treacă de la stadiul de tînără femeie la cel de femeie încă tînără; o femeie în care abia se regăsea. Se așezase în fața oglinzii, ca să-și omoare timpul și — ideea o făcu să zîmbească — descoperea că de fapt timpul o omora pe ea, puțin cîte puțin, încet, necruțînd o înfățișare despre care știa că fusese iubită.

Roger trebuia să vină la nouă; era șapte. Avea deci tot timpul; tot timpul să se lungească pe pat și să stea cu ochii închiși fără să se gîndească la nimic. Să se destindă. Să se relaxeze. Dar la ce se gîndea oare în timpul zilei, ce putea fi atît de pasionat și de obositor, încît să fie nevoită să se odihnească seara? Un fel de indolență neliniștită o mîna dintr-o cameră într-alta, de la o fereastră la alta; o recunoștea prea bine. Era aceea a copilăriei în zilele de ploaie.

Intră în camera de baie, se aplecă peste cadă și își muie degetele în apă, gest care îi trezi

brusc o altă amintire... Trecuseră aproape cincisprezece ani de atunci... Era a doua vacanţă pe care o petrecea cu Marc, şi simţea chiar de pe atunci că viaţa lor comună nu poate să dureze. Se afla în iola lui Marc, pînza se zbătea în vînt ca o inimă nesigură, ea avea douăzeci şi cinci de ani. Şi deodată se simţise năpădită de fericire, împăcîndu-se cu viaţa ei, acceptînd lumea aşa cum era şi înţelegînd într-o clipă că totul e bine. Ca să-şi ascundă faţa, se aplecase peste marginea iolei, încercînd să-şi moaie degetele în apa care-i fugea de sub mînă. Bărcuţa se aplecase într-o parte. Marc îi aruncase una din acele priviri inexpresive care-l caracterizau, şi deodată, în sufletul ei, ironia luă locul fericirii. Bineînţeles că, după aceea, mai fusese fericită şi altă dată, cu alţii sau prin alţii, dar niciodată atît de total, de unic. Şi amintirea aceasta semăna în cele din urmă cu amintirea unei făgăduieli nerespectate.

*

Roger va veni şi ea îi va explica, va încerca să-i explice totul. El va spune: „Da, sigur," cu acel soi de satisfacţie cu care descoperea de fiecare dată cînd viaţa trişa, cu acel entuziasm recare dată cînd viaţa trişa, cu acel entuziasm recal cînd comenta absurditatea existenţei şi încăpăţînarea lor de a o prelungi. Numai că toate astea se compensau la el cu o vitalitate neobosită, cu pofte puternice şi, în fond, cu o mare mulţumire de a trăi, care nu înceta decît o dată cu somnul. Atunci, adormea numaidecît, cu mîna pe inimă, tot atît de atent faţă de viaţa lui ca în clipele în

care era treaz. Nu, nu ar putea să-i explice că e obosită, că nu mai poate îndura această libertate care se stabilise între ei ca o lege, dar de care profita numai el, şi care pentru ea însemna doar singurătate; nu-i va putea spune că erau clipe în care se simţea ca una din acele femei aprige şi posesive pe care el le ura. Deodată, apartamentul ei pustiu i se păru urît şi inutil.

Roger sună la nouă. Deschizîndu-i şi văzîndu-l în faţa uşii, zîmbitor şi cam masiv, Paula îşi spuse cu resemnare că asta îi e soarta şi că-l iubeşte. O luă în braţe.

— Ce frumos eşti îmbrăcată... Mi-a fost dor de tine. Eşti singură?

— Da. Intră.

„Eşti singură?..." Ce-ar fi făcut dacă i-ar fi spus: „Nu, ai picat prost!" Dar în şase ani nu i-o spusese niciodată. Cu toate că el se tot scuza şi o tot întreba dacă o deranjează, cu o ipocrizie care o supăra mult mai mult decît nestatornicia lui. Nici măcar nu-i trecea prin minte că ar putea fi singură şi nenorocită din pricina lui. Paula îi zîmbi. Roger destupă o sticlă, umplu două pahare şi se aşeză.

— Vino lîngă mine, Paula Unde vrei să luăm masa?

Se aşeză lîngă el. Părea obosit. Roger îi luă mîna, i-o strînse.

— Mă zbat în complicaţii, spuse el. Afacerile sînt stupide, oamenii proşti şi lipsiţi de vlagă. Ah, bine trebuie să fie să trăieşti la ţară...

Paula începu să rîdă.

— Ţi-ar lipsi Quai de Bercy, depozitele şi camioanele tale... nopţile Parisului...

Ultima frază îl făcu să zîmbească și se întinse pe canapea. Paula nu se întoarse. Privea mîna pe care Roger o lăsase peste a ei, o mînă mare, deschisă. Îl cunoștea bine, totul îi era familiar: părul aspru, împlîntat mai jos pe frunte, expresia exactă a ochilor lui albaștri, puțin bulbucați, cuta din dreptul gurii. Îl știa pe de rost.

— Apropo, spuse Roger, apropo de nopțile mele de nebunie. Acum cîteva seri m-au agățat niște polițiști. Ca pe un puști. Mă bătusem cu un tip. Îți dai seama... la vîrsta mea! Om de peste patruzeci de ani!... Să ajung la poliție!

— De ce te-ai bătut?

— Nu mai țin minte. Dar l-am aranjat!

Sări în sus, ca și cum amintirea acestei demonstrații de forță l-ar fi reanimat.

— Știu unde mergem. La Piemontais. Și pe urmă mergem să dansăm. Dacă binevoiești să accepți că știu să dansez.

— Tu? Tu te plimbi, nu dansezi.

— Părerea generală e alta!

— Dacă te referi la nenorocitele pe care le dai gata, spuse Paula, atunci e altceva.

Îi pufni rîsul. Micile lui aventuri erau pentru ei un excelent pretext de glume. Înainte de a pune mîna pe rampă, Paula se sprijini o clipă de perete. Se simțea fără curaj.

În mașina lui Roger, Paula deschise radioul cu o mișcare distrată. O clipă zări, în lumina palidă a tabloului de bord, propria ei mînă, lungă și îngrijită. Vinele apăreau, începînd să urce de-a lungul degetelor și amestecîndu-se într-un desen dezordonat. „Parcă ar fi imaginea vieții mele", se gîndi, apoi își spuse că această imagine e falsă. Avea o

meserie care-i plăcea, un trecut fără regrete, prieteni buni. Și o legătură durabilă. Se întoarse către Roger.

— Oare de cîte ori am mai făcut gestul ăsta: să deschid radioul mașinii cînd ieșim să luăm masa în oraș?

— Nu știu.

Roger îi aruncă o privire piezișă. Cu tot timpul care trecuse și certitudinea pe care o avea în ce privește dragostea Paulei, era veșnic la pîndă, uimitor de sensibil la susceptibilitățile ei. Ca-n primele zile... Paula înghiți un „ți-amintești" și hotărî să se ferească în seara aceea de sentimentalismul ei.

— Ți se pare învechit?

— Nu. Eu mă simt uneori învechită.

Întinse mîna spre el. Paula o luă și o păstră în mîinile ei. Roger conducea repede. Străzile cunoscute se precipitau sub roțile mașinii. Parisul lucea sub ploaia de toamnă. Roger începu să rîdă.

— Mă întreb de ce conduc atît de repede. Probabil că vreau să fac pe tinerelul.

Nu-i răspunse. De cînd îl cunoștea, făcea mereu pe tinerelul; era „tinerelul". Dar i-o mărturisea abia de curînd, și tocmai mărturisirea asta o speria. Îi era din ce în ce mai teamă că înțelegerea și afecțiunea de care dădea dovadă ar putea s-o facă să alunece pe nesimțite spre rolul de confident, care nu-i convenea. Roger era viața ei. Dar el uita asta. Și Paula îl ajuta să uite cu o foarte onorabilă pudoare.

Mîncară în liniște, vorbind de necazurile comune tuturor întreprinderilor de transport ca cea a lui Roger, apoi Paula îi povesti două sau trei întîmplări amuzante în legătură cu magazinele pe

care le decora. O clientă a lui Fath vroia neapărat s-o convingă să se ocupe de apartamentul ei. O americancă destul de bogată.

— Van den Besh? întrebă Roger. Parcă-mi spune ceva... A, da...

Paula ridică din sprîncene. Roger avea aerul acela săltăreț pe care i-l dădea un anumit soi de amintiri.

— Am cunoscut-o pe vremuri... înainte de război... Era veșnic la „Florence".

— De atunci, s-a măritat, a divorțat, și așa mai departe.

— Da, da, spuse Roger visător, o chema...

— Pronumele ei mi-e perfect indiferent, spuse Paula enervată. (Avea poftă să-i înfigă furculița în palmă.) Cred că are destui bani și nici un pic de gust, continuă ea. Exact ce-mi trebuie ca să-mi cîștig existența.

— Cam cîți ani o fi avînd acum?

— Vreo șaizeci, spuse cu răceală, dar văzînd expresia lui începu să rîdă.

Roger se aplecă peste masă, fixînd-o.

— Ești îngrozitoare. Vrei cu tot dinadinsul să mă deprimi. Dar eu tot te iubesc, deși n-ar trebui.

Îi plăcea să pozeze în victimă. Paula oftă.

— În orice caz, mîine mă duc s-o văd. Stă pe Avenue Kléber. Am o nevoie aproape îngrijorătoare de bani. De altfel și tu, adăugă ea repede, văzînd că Roger ridică mîna să protesteze.

— Să vorbim despre altceva, spuse el. Hai să dansăm.

La bar se așezară la o măsuță, departe de ringul de dans și priviră în tăcere siluetele care treceau pe lîngă ei. Paula ținea mîna pe mîna lui

Roger. Se simțea în perfectă siguranță și perfect obișnuită cu el. N-ar putea să facă niciodată efortul de a cunoaște pe altcineva, și această certitudine îi dădea o fericire puțin tristă. Dansară. O ținea strîns, traversînd ringul de la un capăt la altul, neținiînd seama de nici un ritm, cu aerul foarte mulțumit de sine. Și Paula era foarte fericită.

Mai tîrziu, o conduse acasă cu mașina și, în fața porții, coborî și o luă în brațe.

— Te las să dormi. Pe mîine, draga mea.

O sărută ușor și plecă. Paula îi făcu un semn de rămas bun. O lăsa din ce în ce mai des să doarmă. Apartamentul i se părea gol și, înainte de a se băga în pat, își așeză lucrurile la loc cu grijă. Avea ochii plini de lacrimi. Era singură în noaptea asta. Din nou singură. Și viața îi apăru ca o lungă înșiruire de nopți pustii, petrecute între cearșafuri niciodată șifonate, într-o liniște mohorîtă ca aceea a unei boli care durează. În pat, întinse instinctiv brațul, de parcă ar fi putut atinge o coapsă caldă, și respiră încet, parcă ar fi vrut să ocrotească somnul cuiva. Un bărbat sau un copil. O ființă care să aibă nevoie de ea, de căldura ei, ca să doarmă și să se trezească. Dar nimeni nu avea cu adevărat nevoie de ea. Poate Roger, din cînd în cînd... Dar nu cu adevărat. Nu în felul acela, nu pasionat, ci fiziologic, cum simțise și ea uneori. Și își rumegă încet, amar, singurătatea.

*

Roger lăsă mașina în fața casei și o porni pe jos. Respira adînc, grăbind puțin cîte puțin pasul. Se simțea bine. Se simțea bine ori de cîte ori o ve-

Clubul cărții digitale 2024

dea pe Paula. N-o iubea decît pe ea. Dar în seara asta, cînd se despărţiseră, o simţise tristă şi nu ştiuse ce să-i spună. Îşi dădu seama că Paula îi cerea ceva nelămurit. Ceva pe care el nu i-l putea da, pe care nu fusese niciodată în stare să-l dea nimănui. Ar fi trebuit, fără îndoială, să rămînă să facă dragoste cu ea, e totuşi cel mai bun mijloc de a-i da unei femei o certitudine. Numai că el avea chef să umble pe străzi, să hoinărească. Simţea nevoia să-şi audă zgomotul paşilor pe trotuar, să privească oraşul ăsta pe care-l cunoştea atît de bine şi, cine ştie, să profite de ocaziile nocturne. Se îndreptă către luminile din capătul cheiului.

CAPITOLUL II

Paula se trezi cu dureri în oase ; era în întîrziere. Plecă în grabă. Înainte de a se duce la birou, trebuia să treacă pe la americancă. La ora zece intra într-un salon aproape gol, în Avenue Kléber. Gazda nu se trezise încă, aşa că se fardă liniştită în faţa oglinzii. Prin oglindă îl văzu venind pe Simon. Purta un halat prea mare, era ciufulit şi neobişnuit de frumos. „Nu e genul meu" se gîndi ea, fără să se întoarcă şi surîzîndu-şi o clipă. Era foarte subţire, foarte brun, cu ochi de culoare deschisă şi puţin prea delicat.

La început nu o văzu şi se îndreptă spre fereastră, fredonînd. Ea tuşi, el se întoarse prins asupra faptului. Paula îşi spuse că tînărul trebuie să fie ultima fantezie a doamnei Van den Besh.

— Vă rog să mă iertaţi, dar nu v-am văzut. Numele meu e Simon Van den Besh.

— Mama dumitale m-a rugat să trec pe aici, să văd cum aş putea decora apartamentul. Dar mi-e teamă că am trezit toată casa.

— Oricum, mai devreme sau mai tîrziu, tot trebuie să te trezeşti, spuse el cu tristeţe.

Paula se gîndi cu silă că trebuie să fie genul „june plîngăreţ".

— De ce nu luaţi loc ? o întrebă şi se aşeză în faţa ei, cu un aer foarte serios, strîngîndu-şi cît

mai bine halatul. Părea intimidat. Paula începu să simtă oarecare simpatie pentru el. În orice caz, nu părea de loc conştient de frumuseţea lui, ceea ce era cu totul neaşteptat.

— Mai plouă ?

Paula începu să rîdă. Se gîndi la capul pe care l-ar face Roger dacă ar vedea-o, cu aerul ei de femeie de afaceri, terorizînd, la ora zece dimineaţa un prea frumos june, îmbrăcat în halat.

— Da, da, plouă, răspunse veselă.

El ridică privirea.

— Ce aş putea să vă spun ? Nu vă cunosc. Dacă v-aş cunoaşte v-aş spune că sînt foarte încîntat că vă revăd.

Îl privi uimită.

— De ce ?

— Aşa.

Întoarse capul. Îl găsea din ce în ce mai ciudat.

— Apartamentul are într-adevăr nevoie să fie ceva mai mobilat, spuse ea. Unde vă aşezaţi cînd sînteţi mai mult de trei persoane ?

— Nu ştiu, spuse tînărul. Nu prea stau pe acasă. Lucrez toată ziua şi cînd mă întorc, sînt atît de obosit că mă culc.

Paula înţelegea din ce în ce mai puţin ce e cu el. Nu numai că nu făcea caz de frumuseţea lui, dar lucra toată ziua. Era cît pe-aici să-l întrebe : „Ce ocupaţie ai ?" dar se opri. Curiozitatea asta nu-i semăna de loc.

— Sînt avocat stagiar, continuă Simon. Am foarte mult de lucru, mă culc tîrziu şi mă scol în zori.

— E ora zece, îi atrase atenţia.

— Azi-dimineaţă mi-au ghilotinat cel mai important client, răspunse Simon cu o voce tărăgănată.

Ea tresări. El ţinea ochii plecaţi.

— Dumnezeule ! exclamă Paula. Şi... a murit ?

Izbucniră amîndoi în rîs. Simon se ridică şi luă o ţigară de pe cămin.

— Nu, de fapt nu prea lucrez mult, sau în orice caz nu destul... Dumneavoastră în schimb, meritaţi toată consideraţia : în picioare, la ora zece, şi gata să mobilaţi acest salon înfiorător.

Se plimba foarte agitat prin cameră.

— Linişteşte-te, spuse Paula.

Se simţea foarte bine dispusă, foarte veselă. Dar în acelaşi timp începuse să-i fie teamă de apariţia mamei lui Simon.

— Mă duc să mă-mbrac, spuse băiatul. Mă-ntorc într-o clipă. Vă rog să mă aşteptaţi.

•

Paula petrecu o oră cu doamna Van den Besh care, dimineaţa, era vizibil prost dispusă şi cam buimacă ; întocmi cu ea nişte planuri complicate şi coborî scara încîntată, făcînd proiecte băneşti. De Simon uitase cu desăvîrşire. Afară ploua mereu. Tocmai ridică braţul să facă semn unui taxi, cînd în faţa ei se opri o maşină mică, joasă. Simon deschise portiera.

— Pot să vă las undeva ? Mă duceam la birou !

Era evident că aştepta de o oră, dar aerul lui ipocrit o înduioşă. Se urcă cu chiu cu vai, încovoindu-se, şi zîmbi.

— Mă duc în Avenue Matignon.

— Ați aranjat cu mama ?
— Cît se poate de bine. În curînd vei putea să-ți odihnești surmenajul pe canapele noi. Nu te fac să întîrzii prea mult ? E trecut de unsprezece. Au avut vreme să-i ghilotineze pe toți.
— Am timp destul, răspunse el morăcănos.
— Să știi că nu-mi bat joc de dumneata, spuse Paula cu drăgălășenie. Dar sînt foarte bine dispusă pentru că aveam mari încurcături de bani și, datorită mamei dumitale, se vor rezolva.
— Aveți grijă să vă dea banii înainte, spuse Simon. E îngrozitor de zgîrcită...
— Nu se vorbește așa despre părinți, spuse Paula.
— Nu mai am doisprezece ani.
— Dar cîți ai ?
— Douăzeci și cinci. Și dumneavoastră ?
— Treizeci și nouă.
Simon scoase un șuierat scurt atît de nerespectuos încît, o clipă, Paula fu cît pe-aci să se supere. Dar izbucni în rîs.
— De ce rîdeți ?
— De șuieratul dumitale admirativ...
— E mult mai admirativ decît vă închipuiți, și o privi cu atîta tandrețe încît se simți stînjenită.
Ștergătoarele băteau tactul pe parbriz fără nici un rezultat și se întrebă cum de reușește Simon să conducă. Urcîndu-se în mașină, își agățase un ciorap, dar se simțea grozav de veselă în mașina asta incomodă, cu un tînăr necunoscut, vădit fermecat, și cu ploaia care pătrundea prin capotă, murdărindu-i haina de culoare deschisă. Începu să fredoneze ; după ce-și va plăti impozitele, după

ce va trimite alocația maică-si și-și va rezolva datoriile la magazin, îi vor rămîne... Nu avea chef să socotească. Simon conducea repede. Și el. Se gîndi la Roger și la noaptea care trecuse și se posomorî.
— N-ați vrea să luați într-o zi masa cu mine ?
Vorbea repede, fără să se uite la ea. Paula avu un moment de panică. Nu-l cunoștea. Va trebui să facă eforturi de conversație, să-l întrebe despre el, despre viața lui, să pătrundă într-o nouă existență. Se strădui să scape.
— Zilele astea nu pot. Am prea mult de lucru.
— A, bun, spuse el, fără să mai insiste.
Ea îi aruncă o privire. Conducea mai încet. Și chiar cu tristețe. Paula scoase o țigară, și el îi întinse bricheta. Avea încheieturile mîinilor prea slabe, ca de adolescent ; ieșeau caraghioase din vesta groasă de tweed. „Cînd ai un fizic ca al lui, nu te îmbraci ca un vînător", se gîndi, și o clipă simți dorința să se ocupe de el. Era exact genul de băiat care să inspire sentimente materne unei femei de vîrsta ei.
— Am ajuns, spuse Paula.
Simon coborî fără să scoată o vorbă și deschise portiera. Avea o expresie tristă și încăpățînată.
— Încă o dată, mulțumesc, spuse ea.
— Pentru puțin.
Făcu trei pași către ușă și se întoarse. Simon, nemișcat, o privea.

CAPITOLUL III

Simon căută timp de un sfert de oră un loc unde să parcheze mașina și în cele din urmă o lăsă la cinci sute de metri de birou. Lucra la un prieten de al maică-si, un avocat foarte cunoscut și cu totul odios, care, pentru niște motive pe care Simon le bănuia, îi răbda toate prostiile. Simțea uneori dorința să-l exaspereze, dar n-o făcea, din lene. Urcînd pe trotuar, se împiedică și începu să șchioapete, cu un aer blînd și resemnat. Femeile se întorceau după el și Simon simțea ce gîndesc aproape ca o atingere fizică: „Să fii infirm cînd ești atît de tînăr și de frumos! Ce păcat!“ De fapt, fizicul lui nu-i dădea nici o siguranță, ci doar o ușurare. „N-aș fi avut niciodată tăria să suport să fiu urît.“ Și ideia unei eventuale urîțenii îi făcea să-și închipuie o viață de ascet, cînd pictor blestemat, cînd păstor în cîmpie.

Intră șchiopătînd în birou, și bătrîna Alice îi aruncă o privire, jumătate mișcată, jumătate sceptică. Cunoștea distracțiile lui preferate și le suporta cu o condescendență plină de regrete. Dacă ar fi fost serios, cu un fizic și o imaginație ca a lui, ar fi putut deveni un mare avocat. O salută emfatic și se așeză la birou.

— De ce șchioapeți ?

— Nu șchioapăt de-adevăratelea. Spune-mi cine-a omorît pe cine azi noapte ? Oare cînd o să-mi pice și mie o crimă frumoasă și cu totul îngrozitoare.

— A întrebat de trei ori de dumneata. E unsprezece și jumătate.

„A întrebat“ se referea la marele maestru. Simon aruncă o privire către ușă.

— M-am sculat tîrziu. Dar am cunoscut o persoană foarte bine.

— Femeie ?

— Da. Știți, un chip foarte frumos, foarte blînd, puțin obosit... gesturi elocvente... și suferea parcă de ceva misterios...

— Ai face mai bine să studiezi dosarul Guillaut.

— Bineînțeles.

— E căsătorită ?

Simon se trezi brusc din visare.

— Nu știu... dar dacă e căsătorită, nu e o căsătorie prea fericită. Avea niște încurcături bănești care s-au rezolvat și asta a înveselit-o. Îmi plac femeile pe care le înveselesc banii.

Alice ridică din umeri.

— Atunci îți plac toate.

— Aproape, spuse Simon, în afară de cele prea tinere.

Se cufundă în studierea dosarului.

Maestrul Fleury băgă capul pe ușă.

— Domnule Van den Besh... o clipă te rog.

Simon schimbă o privire cu secretara. Se ridică și trecu în biroul englezesc, a cărui perfecțiune îl exaspera.

— Dumneata știi cît e ceasul ?

Și maestrul Fleury se lansă într-o apologie a punctualității și a muncii, isprăvindu-și tirada cu un elogiu al răbdării de care dădeau dovadă atît

el cît şi doamna Van den Besh. Simon se uita pe fereastră. I se părea că retrăieşte o scenă care se petrecuse foarte demult, că trăise întotdeauna în acest birou englezesc, că auzise întotdeauna aceste cuvinte; i se părea că se strînge ceva în jurul lui, îl sufocă şi îl duce spre moarte. „Ce-am făcut? gîndi deodată. Ce-am făcut, timp de douăzeci şi cinci de ani, în afară de faptul că am trecut din profesor în profesor, veşnic mustrat şi măgulit că mi se dă importanţă?" Era prima dată cînd îşi punea întrebarea cu atîta putere, şi ridică vocea fără să-şi dea seama.

— Ce-am făcut?

— Ce? Păi n-ai făcut nimic, tinere. Asta-i drama. Nu faci nimic.

— Şi cred chiar că n-am iubit niciodată pe nimeni, continuă Simon.

— Nu-ţi cer să te îndrăgosteşti de mine sau de bătrîna Alice, izbucni maestrul Fleury. Îţi cer să munceşti. Răbdarea mea are şi ea o limită...

— Toate au o limită! spuse Simon gînditor. Se simţea cufundat în visare, în absurd. Avea impresia că nu dormise de zece zile, că e nemîncat şi că moare de sete.

— Îţi baţi joc de mine?

— Nu, spuse Simon. Vă rog să mă scuzaţi. De acum înainte o să am grijă.

Ieşi de-a-ndăratelea şi se aşeză la biroul lui, cu capul în mîini, sub privirea mirată a doamnei Alice. „Ce-i cu mine?" se întreba Simon" „Ce naiba o fi cu mine?" Încerca să-şi amintească: o copilărie în Anglia, universităţi, o pasiune, da, la cincisprezece ani, pentru o prietenă a maică-si care îl dezvirginase după o săptămînă, o viaţă uşoară,

prieteni veseli, femei, drumuri în soare... totul se învîrtea în amintirea lui, fără să se poată opri asupra ceva anume. Poate că nu era nimic la care să merite să te opreşti. Şi avea douăzeci şi cinci de ani.

— Nu te necăji, spuse doamna Alice. Ştii bine că-i trece.

Nu răspunse. Zmîngălea, distrat, o sugativă.

— Mai bine gîndeşte-te la mica dumitale prietenă, continuă doamna Alice cu îngrijorare. Sau mai degrabă la dosarul Guillaut, continuă ea.

— N-am nici o mică prietenă, spuse Simon.

— Şi cea de azi-dimineaţă? Cum ziceai c-o cheamă?

— Nu ştiu.

Era adevărat. Nu-i ştia nici măcar prenumele. Exista cineva în Paris despre care nu ştia nimic şi era totuşi minunat. Cu totul nesperat. Cineva la care se va putea gîndi în voie, zile în şir.

*

Roger stătea întins pe canapeaua din salon. Fuma încet, mort de oboseală. Stătuse toată ziua pe cheiul de debarcare, supraveghind întoarcerea camioanelor. Ploaia îl udase pînă la os şi în plus, la prînz, fusese silit să se ducă pe şoseaua dinspre Lille să constate un accident la care pierdea mai bine de o sută de mii de franci. Paula strîngea masa.

— Ei şi ce-ai făcut cu Thereza? întrebă el.

— Care Thereza?

— Doamna Van den Besh. Nu ştiu de ce, azi-dimineaţă, mi-am amintit cum o cheamă.

— S-a aranjat, spuse Paula. Mi-a dat mînă liberă să mă ocup de toate. Nu ţi-am spus fiindcă ai avut atîtea plictiseli...

— Crezi că faptul că le-ai rezolvat pe ale tale m-ar fi amărît mai mult ?

— Nu, dar mă gîndeam că...

— Spune-mi, Paula, mă crezi foarte egoist ?

Se așezase pe divan și o fixa cu ochii lui albaștri ; avea un aer furios. Va trebui să-l calmeze, să-i explice că-i omul cel mai bun din lume — ceea ce într-un fel era adevărat — și că o face foarte fericită. Se așeză lîngă el.

— Nu ești egoist. Ești doar preocupat de treburile tale. Și e normal să vorbești de ele...

— Nu, voiam să spun, egoist față de tine. Mă găsești foarte egoist ?

Își dădu seama că, în ultimele douăzeci și patru de ore, se gîndise numai la asta. Probabil din clipa cînd, în ajun o lăsase în fața casei, tulburată. Paula șovăi. Roger nu-i pusese niciodată această întrebare, și poate că era momentul să-i vorbească. Dar se simțea bine dispusă, iar el avea un aer atît de obosit... Renunță.

— Nu, Roger. E adevărat că mă simt uneori cam singură, mai puțin tînără, mai puțin capabilă să te urmez. Dar sînt fericită.

— Ești fericită ?

— Da.

Roger se întinse din nou pe canapea. Paula spusese : „Sînt fericită", și această întrebare care-l neliniștise toată ziua nu-și mai avea rostul, putea să dispară. De altfel, nu aștepta decît asta.

— Știi, toate aceste mici povești care mi se întîmplă sînt... În sfîrșit, doar știi cîte parale fac...

— Da, da.

Îl privea cum stă cu ochii închiși ; îl găsea copilăros. Întins pe canapeaua asta, atît de solid, de greu și punînd întrebări puerile ca acest : „Ești fericită ?" Întinse mîna spre ea. Paula i-o luă și se așeză lîngă el. Roger ținea ochii închiși.

— Paula, îi spuse, Paula... fără tine, știi, Paula...

— Da.

Se aplecă și-l sărută pe obraz. Adormise. Fără să-și dea seama, își trase mîna din mîna ei, o ridică și și-o puse pe inimă. Paula deschise o carte.

O oră mai tîrziu se trezi, agitat, se uită la ceas și decretă că e momentul să se ducă să danseze și să bea ca să uite de blestematele de camioane. Paulei îi era somn, dar în fața unei dorințe de a lui Roger, nu mai rămînea nici un argument în picioare.

O duse într-un local nou, necunoscut. Un subsol din bulevardul Saint-Germain, decorat ca un scuar, cufundat în întuneric, și unde un picup inunda atmosfera cu ritmuri sud-americane.

— Să știi că nu pot ieși în fiecare seară, spuse Paula așezîndu-se la o masă. Mîine o să par de o sută de ani. Chiar azi-dimineață, cînd m-am sculat...

Abia atunci își aduse aminte de Simon. Îl uitase cu desăvîrșire. Se întoarse către Roger.

— Închipuiește-ți că azi-dimineață...

Dar tăcu. Simon era în fața ei.

— Bună seara, spuse el.

— Domnul Ferttet, domnul Van den Besh, spuse Paula.

— Vă căutam, spuse Simon. V-am găsit. Asta-i semn bun.

Și fără să mai aștepte vreo invitație, se trînti pe un taburet lîngă ei. Roger își îndreptă umerii, nemulțumit.

— V-am căutat peste tot, continuă Simon. Începusem să mă întreb dacă nu cumva ați fost un vis.

Avea ochii strălucitori. Pusese mîna pe brațul Paulei, care rămăsese uluită.

— N-ai găsit altă masă ? îl întrebă Roger.

— Sînteți măritată ? o întrebă Simon. Nu-mi venea să cred.

— Mă plictisește, spuse Roger cu glas tare. Am să-l iau de aici.

Simon îl privi, apoi se sprijini cu coatele pe masă și cu capul în mîini.

— Aveți dreptate, domnule, vă rog să mă iertați. Am impresia că am cam băut. Dar azi-dimineață am descoperit că n-am făcut în viața mea nimic. Absolut nimic.

— Atunci fă ceva care să-mi fie agreabil, pleacă.

— Lasă-l, spuse Paula încet. E nenorocit. Cui nu i s-a întîmplat, măcar o dată, să bea puțin mai mult decît trebuie... E fiul... Therezei tale...

— Fiul ? spuse Roger înmărmurit. Asta-i culmea !

Se aplecă și se uită la Simon care-și pusese capul pe brațe.

— Trezește-te, spuse Roger. O să bem un pahar împreună și ai să ne povestești nenorocirile dumitale. Mă duc să aduc pahare. Altfel așteptăm o mie de ani.

Paula începuse să se amuze. Ideea unei conversații între Roger și tînărul ăsta aiurit o distra. Simon ridicase capul și se uita la Roger, care se strecura cu greu printre mese.

— Asta bărbat ! Așa-i ? spuse Simon. Bărbat nu glumă. Am oroare de tipii ăștia solizi, virili, cu idei sănătoase, eu...

— Oamenii nu sînt niciodată atît de simpli cum par, spuse Paula cu răceală.

— Îl iubiți ?

— Nu te privește.

O șuviță de păr îi cădea în ochi, lumina lumînărilor îi lungea fața, era superb. La masa de alături, două femei îl priveau în extaz.

— Vă rog să mă iertați, spuse Simon. De fapt, e amuzant : de azi-dimineață mă tot acuz mereu. Știți probabil că sînt un necioplit.

Roger se întoarse cu trei pahare și mormăi că toți ajung aici la un moment dat. Simon dădu paharul pe gît și păstră o tăcere prudentă. Stătea lîngă ei, fără să se miște. Îi privea cum dansează, îi asculta cum vorbesc, fără să reacționeze în nici un fel, încît, încetul cu încetul îl uitară. Numai uneori, cînd Paula se întorcea și dădea cu ochii de el, stînd ca un copil cuminte, nu-și putea ține rîsul.

Cînd se ridicară să plece, se sculă și el în picioare politicos, dar se prăbuși. Hotărîră să-l ducă acasă. În mașina lui Roger, Simon dormea, și capul lui se bălăbănea pe umărul Paulei. Avea părul mătăsos și respira încet. Îi puse mîna pe frunte ca să-l împiedice să se lovească de geam, și capul lui, lăsîndu-se în voie, deveni greu în mîna ei. În Avenue Kléber, Roger coborî, înconjură mașina și deschise portiera.

— Ai grijă, șopti Paula.

Roger îi surprinse expresia, dar nu spuse nimic și-l scoase pe Simon din mașină.

În seara aceea, cînd o conduse acasă, se urcă sus. Apoi o ținu multă vreme strîns în brațe, împiedicînd-o să doarmă.

CAPITOLUL IV

Simon apăru a doua zi, la orele douăsprezece, în timp ce, îngenunchiată în vitrină, încerca să convingă croitorul că o pălărie așezată pe un bust de ghips nu e un lucru prea original. O privea de cinci minute, ascuns după un chioșc, simțind cum îi bate inima. Nu mai știa nici el dacă bate atît de tare pentru că o vede pe ea sau pentru că se ascunde. Îi plăcuse totdeauna să se ascundă. I se întîmpla de asemeni să se servească, în joacă, de mîna lui stîngă, ca și cum dreapta ar fi fost crispată pe un revolver sau acoperită de o eczemă și speria lumea în magazine. Era desigur un caz de domeniul psihanalizei, sau cel puțin așa pretindea maică-sa.

Privind-o pe Paula îngenunchiată în vitrină, simți că ar fi fost mai bine să nu o fi întîlnit niciodată, nici să nu o fi văzut așa prin oglindă. Nu s-ar fi lovit de refuzul probabil pe care avea să-l întîmpine pentru a doua oară. Ce i-o fi spus în ajun ? Se purtase ca un imbecil, se îmbătase ca un porc, vorbise de stările lui sufletești... Culmea indecenței ! Se trase îndărăt în dosul chioșcului gata să plece, apoi îi aruncă o ultimă privire. Deodată simți nevoia să treacă strada, să-i smulgă pălăria din mîini, o pălărie fioroasă cu ace lungi, s-o smulgă în același timp și pe ea din îndeletnicirea aceea, din viața care-i cerea să se scoale în zori ca să stea în genunchi într-o vitrină, sub privirile

trecătorilor. Pietonii se opreau, o priveau curioși și fără îndoială că unii o doreau, așa cum era, în genunchi și cu brațele întinse către bustul de ghips. Simon simți că o dorește cumplit și trecu strada.

Și-o închipuia sătulă de aceste priviri, epuizată, întorcîndu-se spre el, ca spre o diversiune binevenită, dar ea se mulțumi să-i adreseze un mic zîmbet sec.

— Vrei să cumperi o pălărie pentru cineva ?

El se bîlbîi, iar patronul îl îmbrînci, nu fără oarecare cochetărie.

— O așteptați pe Paula, scumpe domn ? Perfect. Dar vă rog să vă așezați acolo și să ne dați voie să isprăvim.

— Nu mă așteaptă pe mine, spuse Paula mutînd un sfeșnic din loc.

— Eu l-aș pune mai la stînga, spuse Simon, și puțin mai în fund. E mai expresiv.

Îl privi o clipă, furioasă. Simon îi zîmbi. Juca alt rol acum. Era „tînărul care vine să-și ia iubita dintr-un loc elegant". Un tînăr plin de gust. Și admirația croitorului pederast, cu toate că nu-l impresiona cîtuși de puțin, era, sau avea să devină, un subiect de glume între el și Paula.

— Are dreptate, spuse patronul. E mult mai evocator.

— Și ce anume evocă ? întrebă Paula cu răceală.

— Nimic. Absolut nimic.

Și se porni pe rîs de unul singur, un rîs atît de comunicativ, încît Paula întoarse capul să nu rîdă și ea. Croitorul, jignit, se depărtă de ei. Cînd Paula se dădu cîțiva pași înapoi să vadă mai bine

vitrina, se lovi de umărul lui Simon, care se apropiase şi care o opri pe estradă, apucînd-o de braţ.

— Uitaţi-vă, e soare ! spuse el cu o voce visătoare.

Prin geamul inundat de apă, soarele te pătrundea cu acea căldură neaşteptată, plină de remuşcări, pe care o întîlneşti uneori toamna. Paula se simţi năpădită de această căldură.

— Da, spuse, e soare !

Rămaseră o clipă nemişcaţi : Paula, pe estradă, mai înaltă decît Simon, întorcîndu-i spatele şi totuşi, sprijinindu-se de el. Apoi, după o clipă se depărtă.

— Ar trebui să te duci să te culci.

— Mi-e foame, spuse Simon.

— Atunci du-te şi mănîncă.

— Nu vreţi să luaţi masa cu mine ?

Paula şovăi. Roger îi telefonase că va fi probabil reţinut. Se gîndise să mănînce un sandviş la expresul din faţă, apoi să facă nişte cumpărături. Dar apariţia subtilă a soarelui transformase pardoseala cafenelelor şi culoarele magazinelor universale în ceva odios. Îi era dor de iarbă, chiar dacă iarba era îngălbenită de toamnă.

— Mi-e dor de iarbă, spuse.

— Atunci să mergem. Sînt cu rabla afară. Într-o clipă sîntem la ţară.

Paula schiţă un gest de apărare. Să se ducă la ţară cu tinerelul ăsta necunoscut şi poate plicticos ! Două ore de „tête-à-tête"...

— Sau la Bois de Boulogne adăugă el, vrînd s-o liniştească. Dacă vă plictisiţi, puteţi telefona după un taxi...

— Te gîndeşti la toate.

— Mărturisesc că mi-a cam fost ruşine cînd m-am trezit. Venisem să-mi cer scuze.

— Lucrurile astea se întîmplă oricui, spuse Paula cu blîndeţe.

Îşi puse haina. Se îmbrăca foarte bine. Simon deschise portiera maşinii, şi Paula se aşeză fără să-şi aducă aminte cînd anume acceptase acest dejun absurd. Urcîndu-se în maşină, îşi agăţă ciorapul şi suspină cu ciudă.

— Îmi închipui că flirturile dumitale trebuie să umble în pantaloni...

— Nu mai am, spuse el.

— Flirturi ?

— Da.

— Cum se face ?

— Nu ştiu.

Avea chef să-şi bată joc de el. O înveselea acest amestec de timiditate şi de îndrăzneală, de umor şi seriozitate — o seriozitate aproape ridicolă uneori. Simon spusese „Nu ştiu" în şoaptă şi cu un aer misterios. Paula dădu din cap.

— Încearcă să-ţi aminteşti... Cînd a început să se manifeste această indiferenţă generală ?

— E mai curînd vina mea. Aveam o fată drăguţă, dar prea romanţioasă. Semăna cu imaginea pe care şi-o fac despre tineret oamenii la patruzeci de ani.

Paula simţi aluzia.

— Şi care-i imaginea pe care ţi-o faci despre tineret la patruzeci de ani ?

— Păi... Avea un aer sinistru, conducea maşina cu dinţii strînşi şi cu maximum de viteză, fuma de cum se trezea din somn ... şi îmi

spunea că amorul nu e decît contactul a două epiderme.

Paula începu să rîdă.

— Ei și atunci?

— Asta n-a împiedicat-o să plîngă cînd am plecat. Dar nu mi-a făcut nici o plăcere, spuse el repede. Am oroare de așa ceva.

La Bois de Boulogne, aerul mirosea a iarbă umedă, a pădure care putrezește, a drumuri de toamnă. Simon opri în fața unui mic restaurant și înconjură cît ai clipi mașina ca să deschidă portiera. Paula făcu un mare efort încordîndu-și mușchii ca să coboare grațios. Se simțea în plină escapadă.

Simon comandă imediat un cocteil și Paula îl privi cu severitate.

— După noaptea trecută, ar trebui să bei numai apă.

— Mă simt foarte bine. Și pe urmă, am nevoie de curaj. Va trebui să fac toate eforturile să nu vă plictisiți prea tare. Așa că încerc să capăt puteri.

Restaurantul era aproape gol și chelnerul morocănos. Simon tăcea. Continuă să tacă și după ce făcu comanda. Dar Paula nu avea de loc de gînd să se plictisească. Simțea că e o tăcere voită și că, pentru acest dejun, Simon întocmise un plan precis de conversație. Era probabil plin de idei viclene, ca un pisoi.

— E mult mai evocator, se fandosi el deodată, imitîndu-l pe patronul casei de mode, și Paula, luată prin surprindere, izbucni în rîs.

— Imiți întotdeauna așa de bine?

— Oarecum. Din păcate nu prea cunoaștem aceiași oameni. Dacă aș imita-o pe mama, ați spune că sînt un ticălos. Și totuși: „Nu credeți că un pic de saten acolo, puțin la dreapta ar crea o atmosferă mai intimă?"

— Ești necuviincios dar o nimerești.

— Cît despre amicul dumneavoastră de aseară, nu l-am văzut destul de bine. De altfel, trebuie să fie inimitabil.

După o clipă de tăcere, Paula zîmbi.

— Este.

— Iar eu nu sînt decît o copie ștearsă a unei duzini de tineri prea răsfățați, vîrîți în profesiuni libere datorită părinților și care se ocupă ca să pară ocupați. Pentru dumneavoastră e un schimb neavantajos. Vreau să spun, pentru dejunul de azi.

Tonul lui agresiv o trezi.

— Roger era ocupat. Altfel n-aș fi aici.

— Știu, spuse Simon cu un accent de tristețe dezarmantă.

În restul timpului vorbiră fiecare de ocupațiile lui. Simon mimă întreg procesul unei crime pasionale. La un moment dat se ridică în plină pledoarie și, arătînd cu degetul spre Paula care rîdea în hohote, spuse:

— Iar pe dumneata te acuz că nu ți-ai făcut datoria de ființă omenească. În numele acestui mort te acuz că ai lăsat să treacă dragostea pe lîngă dumneata, că ți-ai neglijat datoria de a fi fericită, că ai trăit din surogate, subterfugii și resemnări. Ar trebui să fii condamnată la moarte, vei fi condamnată la singurătate.

Se opri și-și goli paharul de vin dintr-o înghițitură. Paula nici nu clipea.

— Condamnare groaznică, spuse ea rîzînd.

— Cea mai groaznică. Nu cred că există nimic mai îngrozitor sau mai inevitabil pe lume. Nimic care să mă sperie mai rău. Și cred că pe oricine. Numai că nimeni n-o recunoaște. Mie însă îmi vine uneori să urlu: „Mi-e frică, mi-e frică, iubește-mă !"

— Și mie, spuse Paula aproape fără să vrea. Într-o clipă văzu peretele din fața patului din dormitorul ei, perdelele trase, tabloul demodat, scrinul mic din stînga, văzu imaginea pe care o privea în fiecare zi, dimineața și seara, și pe care probabil că o va privi și peste zece ani. Mai singură chiar decît acum. Roger! Ce făcea Roger? Nu avea dreptul — nimeni nu avea dreptul — s-o condamne să îmbătrînească în felul ăsta. Nimeni. Nici chiar ea însăși.

— Probabil că mă considerați și mai ridicol, și mai plîngăreț decît aseară, spuse Simon încet. Sau poate vă închipuiți că e o comedie cu care vreau să vă înduioșez.

Era în fața ei, cu ochii lui verzi puțin tulburi, și obrazul atît de neted, atît de deschis, încît Paula se abținu cu greu să nu-l atingă cu mîna.

— Nu, nu, spuse ea, mă gîndeam... mă gîndeam că ești puțin prea tînăr și sigur prea iubit ca să-ți pui asemenea probleme.

— Numai că trebuie să fii doi, spuse el. Hai să facem cîțiva pași pe afară. E o vreme minunată.

Ieșiră. Simon o luă de braț și făcură cîțiva pași în tăcere. Toamna umplea sufletul Paulei de o mare duioșie. Frunzele umede, ruginite, călcate în picioare, agățate unele de altele, se amestecau încet cu pămîntul. Paula simțea un fel de afecțiune pentru această siluetă tăcută care o ținea de braț. Necunoscutul acesta devenea pentru cîteva clipe un tovarăș cu care te plimbi pe o alee pustie, într-un sfîrșit de an. Avusese întotdeauna un sentiment de duioșie față de tovarășii ei, fie că fuseseră de plimbare sau de viață. Simțise un fel de recunoștință că sînt mai mari ca ea, diferiți și în același timp foarte apropiați. Revăzu figura lui Marc, soțul ei, pe care-l părăsise împreună cu viața ușoară, apoi figura altuia care o iubise mult. Și, în sfîrșit, figura lui Roger, singura pe care memoria i-o proiecta vie, schimbîndu-și expresia. Trei tovarăși în viața unei femei, trei tovarăși buni. Nu era oare imens?

— Sînteți tristă? întrebă Simon.

Se întoarse către el și zîmbi fără să-i răspundă. Își continuară plimbarea.

— Aș dori, spuse Simon cu o voce înăbușită, aș dori să... Nu vă cunosc, dar aș dori să cred că sînteți fericită. Am, hm... am pentru dumneavoastră un sentiment de admirație.

Dar Paula nu-l mai asculta. Era tîrziu. Poate că Roger îi telefonase să ia cafeaua împreună. Și n-o găsise. Îi spusese că sîmbătă vrea s-o ia să petreacă week-end-ul la țară. O să poată oare scăpa de la birou mai devreme? Și Roger o să mai aibă oare chef să plece? Sau era una din promisiunile pe care amorul și noaptea i le smul-

geau atunci cînd (Paula o știa prea bine) Roger nu mai concepea viața fără ea și dragostea lor i se părea atît de evidentă încît nu se mai împotrivea la nimic. Dar de îndată ce ieșea pe ușă, îndată ce respira pe trotuar mirosul violent al independenței, înceta să mai fie al ei.

La întoarcere, Paula vorbi puțin. Îi mulțumi lui Simon pentru masă și-i spuse că va fi încîntată dacă-i va telefona într-una din zilele următoare. Simon, nemișcat, o urmări cu privirea. Se simțea foarte obosit, stîngaci.

CAPITOLUL V

Era într-adevăr o surpriză plăcută. Roger se întoarse către masa de noapte să caute o țigară. Fata de lîngă el începu să rîdă.

— Bărbații fumează întotdeauna după!

Nu era o observație prea originală. Roger îi întinse pachetul, dar ea refuză țigara, dînd din cap.

— Pot să-ți pun o întrebare, Maisy? Ce ți-a venit astă seară? De două luni de cînd ne cunoaștem nu te dezlipești de acest domn Cherel...

— Domnul Cherel mi-e de folos în carieră. Dar am avut chef să mă distrez puțin. Înțelegi?

Roger se gîndi în treacăt că Maisy aparține tipului de femeie care te tutuiește automat de îndată ce se află culcată. Începu să rîdă.

— Bine, dar de ce m-ai ales tocmai pe mine? Erau o grămadă de tineri reușiți la cocteil?

— Știi, tinerii ăștia tot vorbesc, și tot vorbesc. Pe cînd tu, cel puțin ai aerul că-ți place amorul. Și îți jur că e un lucru din ce în ce mai rar. Femeile își dau seama de asta. Nu-mi spune că nu ești obișnuit să faci cuceriri...

— Nu atît de repede, spuse Roger rîzînd.

Era frumoasă. Și capul ăsta de pasăre era sigur plin de idei despre viață, despre bărbați, despre femei. Dacă ar insista puțin, Maisy i-ar explica totul — viața, omenirea, tot. Și lui

asta i-ar fi plăcut foarte mult. Ca de fiecare dată, se simțea detașat, înduioșat și speriat de ideea că trupurile astea frumoase, atît de diferite unele de altele și pe care era atît de bucuros să le descopere, circulau pe stradă prin viață, conduse de niște minți nesigure și mărginite. O mîngîie pe păr.

— Tu trebuie să fii un tandru, îi spuse Maisy. Brutele astea solide ca tine sînt întotdeauna tandre.

— Sigur, făcu el cu gîndul aiurea.

— N-am nici un chef să te las, continuă ea. Dacă ai ști ce plicticos e Cherel.

— N-am să știu niciodată.

— Roger, ce-ar fi să plecăm undeva, două zile, sîmbătă și duminică. Vrei ? Am sta toată ziua într-o cameră mare, la țară, fără să ne urnim.

O privea. Se ridicase într-un cot. Se uita la o vînă care i se zbătea pe gît, iar Maisy îl privea cu aceeași expresie ca la faimosul cocteil. Îi zîmbi.

— Spune da. Imediat, Auzi...

— Imediat, repetă Roger, trăgînd-o spre el. Îl mușcă de umăr, chicotind, și Roger se gîndi o clipă că și amorul se poate face în mod neinteligent.

*

— Păcat spuse Paula. În sfîrșit, îți doresc succes și nu goni prea tare. Te sărut.

Lăsă receptorul jos. S-a zis cu week-end-ul. Roger îi explicase că trebuie să se ducă la Lille, unde avea ceva de vorbit cu asociatul lui de acolo. Era poate adevărat. Presupunea întotdeauna că-i adevărat. Se gîndi la hanul unde se duceau de obicei împreună, la focul care ardea peste tot, la camera care mirosea puțin a naftalină, se gîndea la ce ar fi putut să fie aceste două zile, la plimbările cu Roger, la discuțiile cu Roger, seara, și la diminețile în care s-ar fi trezit unul lîngă altul, la tot timpul pe care l-ar fi avut la dispoziție : o zi întreagă, caldă și netedă ca o plajă. Se întoarse către telefon. Ar putea să ia masa cu o prietenă sau să joace bridge, seara la... Dar nu avea chef de nimic. Îi era frică să stea două zile singură. Îi era groază de duminicile acelea de femeie singură: cărți citite în pat, cît mai tîrziu, înghesuiala unui cinematograf ticsit, poate un cocteil sau o masă cu careva, și, în sfîrșit, la întoarcere, patul nefăcut și impresia că nu trăise toată ziua nici măcar o clipă. Roger îi spusese că va telefona a doua zi. Avusese vocea lui tandră. Va aștepta telefonul înainte să iasă. Oricum avea să așeze niște lucruri prin casă, ocupații tipice pe care i le recomanda totdeauna maică-sa : acele o mie de lucruri mărunte din viața unei femei și pentru care avea un vag dezgust. Ca și cum timpul ar fi fost o dihanie informă care trebuia supusă. Dar acum, aproape că-i părea rău că aceste lucruri n-o interesează. Poate că există într-adevăr o clipă în care nu mai trebuie să înfrunți viața, ci să te aperi de ea ca de o bătrînă prietenă indiscretă. Oare ajunsese deja acolo ? I se păru că aude în spatele ei un oftat prelung, un cor imens care îngîna „deja".

În aceeaşi sîmbătă, la ora două, se hotărî să-i telefoneze doamnei Van den Besh. Dacă, printr-o minune, nu e la Deauville, poate că vrea să lucreze după-masă cu ea. Era singurul lucru care o ispitea. „Ca pe unii bărbaţi care se duc duminica la birou ca să scape de familie." Doamna Van den Besh avea o uşoară criză de ficat şi se plictisea vădit, aşa că primi propunerea eu entuziasm. Paula o porni deci spre Avenue Kléber, înarmată cu tot soiul de eşantioane. O găsi pe doamna Van den Besh într-un capot înflorat, uşor congestionată şi ţinînd în mînă un pahar de Evian. Paula se gîndi o clipă că tatăl lui Simon trebuie să fi fost foarte frumos ca să compenseze vulgaritatea chipului acestei femei.

— Ce mai face fiul dumneavoastră? Ştiaţi că s-a întîlnit cu noi acum cîteva seri?

Nu adăugă că luase masa cu el în ajun, şi se miră singură de această reticenţă. Doamna Van den Besh luă o expresie de martiră.

— De unde să ştiu! Nu vorbeşte niciodată cu mine. Nu-mi spune nimic în afară de problemele lui băneşti. Şi în plus, bea. De altfel şi taică-su bea.

— N-are aerul unui alcoolic înveterat, zîmbi Paula.

Îşi amintea de obrazul lui neted şi de tenul lui de englez bine hrănit.

— Nu-i aşa că-i frumos?

Doamna Van den Besh se entuziasma, scotea albume cu fotografiile lui Simon copil, Simon

cu un căluţ şi cu bucle de-a lungul obrajilor, Simon şcolar zăpăcit etc. Existau probabil mii de fotografii de-ale lui şi, în sinea ei, Paula îl admiră că nu devenise nici odios, nici pederast.

— Din păcate, există întotdeauna un moment în care copiii se depărtează de părinţi, oftă mama cu tristeţe.

Apoi redeveni imediat femeia puţin cam uşoară din trecut.

— Trebuie să recunosc că nu-i lipsesc ocaziile...

— Bineînţeles, spuse Paula politicoasă. Nu vreţi să vă uitaţi la stofele astea, doamnă? Sînt unele care...

— Te rog să-mi spui Thereza.

Devenea prietenoasă. Comandă ceai. Punea întrebări. Şi Paula se gîndea că Roger se culcase cu ea cu douăzeci de ani în urmă şi încerca în zadar să regăsească o urmă de farmec în această figură greoaie. În acelaşi timp făcea eforturi desperate să menţină conversaţia pe un teren profesional, dar vedea că Thereza alunecă fatal pe panta confidenţelor feminine. Întotdeauna se întîmplase aşa. Avea în expresia ei ceva echilibrat, ceva demn, care încuraja cel mai nestăvilit potop de cuvinte.

— Eşti foarte probabil mai tînără ca mine, începu doamna Van den Besh, şi Paula nu se putu împiedica să nu zîmbească la acest „probabil", dar ştii ce înrîurire poate avea mediul...

Paula nu mai asculta. Femeia asta îi amintea de cineva. În cele din urmă realiză că seamăna

pur și simplu cu imitația pe care o făcuse Simon în ajun și se gîndi că băiatul trebuie să aibă oarecare intuiție și o anumită doză de cruzime, pe care timiditatea o ascundea. Ce-i spusese el oare? A, da. „Te acuz că ai lăsat să treacă dragostea pe lîngă dumneata. Că ai trăit din subterfugii și resemnări. Te condamn la singurătate." Se gîndise oare la ea? Ghicise oare ce e cu viața ei? O făcuse înadins? La gîndul ăsta simți că se înfurie.

Nu mai asculta interminabila vorbărie a persoanei de lîngă ea, și intrarea lui Simon o făcu să tresară. El se opri brusc și se strîmbă puțin, căutînd să-și ascundă bucuria că o vede, și ea se simți mișcată.

— Am venit la timp să vă ajut.

— Din păcate, trebuie să plec!

Avea chef să plece repede, să dispară, să scape de privirea mamei și a băiatului, să se ascundă în sfîrșit la ea acasă cu o carte în mînă. La ora asta ar fi trebuit să fie pe drum cu Roger, aprinzînd și stingînd radioul, rîzînd împreună sau speriindu-se cînd îl apuca vreo furie oarbă de automobilist, care-i făcea uneori să vadă moartea cu ochii. Se ridică încet.

— Vă conduc, spuse Simon.

La ușă, se întoarse către el și-l privi, prima dată, de cînd intrase. Arăta rău și Paula nu se putu împiedica să nu i-o spună.

— Din pricina vremii! răspunse Simon. Îmi dați voie să vă conduc pînă jos?

Paula ridică din umeri și porniră pe scară. Simon o urma în tăcere. La ultimul etaj se opri.

Ea, nemaiauzindu-i pașii, se întoarse automat. Simon stătea sprijinit de rampă.

— Te întorci sus?

Lumina se stinsese și scara monumentală rămăsese în întuneric, cu excepția unei lumini slabe care venea de la o fereastră. Paula căută comutatorul din ochi.

— E în spatele dumneavoastră, spuse Simon și coborî ultima treaptă venind spre ea.

„O să se repeadă la mine", se gîndi Paula plictisită.

Simon își trecu brațul de partea stîngă a capului ei, aprinse lumina și puse brațul drept de partea cealaltă, silind-o să rămînă nemișcată.

— Lasă-mă să trec, spuse Paula cu o voce calmă.

Simon nu răspunse, dar se aplecă și puse cu grijă capul pe umărul ei. Paula îi auzea bătăile puternice ale inimii și deodată se simți tulburată.

— Lasă-mă, Simon... Mă plictisești...

Dar el nu se mișca. Îi șopti doar de două ori numele: „Paula, Paula". Peste umărul lui, Paula vedea scara atît de tristă, atît de apăsătoare, solemnă și tăcută.

— Dragul meu Simon, spuse ea tot în șoaptă, lasă-mă să trec.

Simon se dădu la o parte și Paula îi zîmbi o clipă înainte de a pleca.

CAPITOLUL VI

Cînd se trezi duminică dimineața, găsi un bilet băgat sub ușă. Era ceea ce se numea altădată în mod poetic „un bleu" și pe care Paula îl găsi poetic pentru că soarele, reapărut pe cerul pur de noiembrie, umplea camera cu umbre și lumini calde. „La ora șase e un concert foarte bun la sala Pleyel, scria Simon. Vă place Brahms? Vă rog să mă iertați pentru gestul de ieri!"

Paula zîmbi. Zîmbi din cauza întrebării: „Vă place Brahms?" Era genul de întrebare pe care i-o puneau băieții cînd avea șaptesprezece ani. Probabil că i-o puseseră și alții mai tîrziu, dar fără să mai aștepte vreun răspuns. În mediul în care trăia, și perioada asta a vieții, cine mai asculta ce i se spune? Și, de altfel, îi plăcea oare Brahms?

Deschise picupul, căută printre discuri și găsi, pe spatele unei uverturi de Wagner pe care o știa pe dinafară, un concert de Brahms, pe care nu-l ascultase niciodată. Lui Roger îi plăcea Wagner. Spunea: „E frumos, face zgomot, asta da, e muzică!" Puse discul cu concertul de Brahms la picup, îl ascultă, găsi începutul romantic, și uită să-l asculte pînă la capăt. Abia cînd se opri muzica, își dădu seama că nu-l ascultase și-i păru rău. În ultima vreme, îi trebu-

iau cîte șase zile ca să citească o carte, nu regăsea pagina, uita de muzică. Interesul ei nu se mai concentra decît asupra eșantioanelor de materiale și asupra unui bărbat veșnic absent. Se pierdea, își pierdea propria urmă, și nu se mai regăsea niciodată. „Vă place Brahms?"... Trecu o clipă prin fața ferestrei deschise. Soarele o lovi în ochi și se opri amețită. Întrebarea asta scurtă „Vă place Brahms?", i se păru deodată revelația unei imense uitări: tot ce uitase, toate întrebările pe care se ferise într-adins să și le pună. „Vă place Brahms?" Îi mai plăcea oare altceva decît propria ei persoană și propria ei existență? Spunea bineînțeles că-i place Stendhal, știa că-i place. Asta era cuvîntul. Știa. Poate, chiar știa, pur și simplu, că-i place Roger. Erau niște bunuri cîștigate. Niște bune puncte de reper. Simți nevoia să stea de vorbă cu cineva, așa cum i se întîmpla să dorească la douăzeci de ani.

Îi telefonă lui Simon. Nu știa încă ce-o să-i spună. O să-i spună probabil: „Nu știu dacă-mi place Brahms, nu cred." Nu știa dacă se va duce la concert. Depinde de ce-i va spune Simon, de vocea lui. Șovăia și-i plăcea această șovăială. Dar Simon nu era acasă. Plecase să ia masa undeva la țară. Avea să treacă să se schimbe la ora cinci. Paula puse receptorul jos. Între timp, se hotărîse să meargă la concert. Își spunea: „Nu mă duc să mă întîlnesc cu Simon. Mă duc să regăsesc muzica. Și poate că mă voi duce la concert în fiecare duminică, dacă atmosfera e suportabilă după-masă. E o ocupație potrivită pentru o femeie singură."

Și în același timp regreta că e duminică și că nu se poate duce îndată să cumpere niște discuri cu muzică de Mozart, care-i plăcea, și cîteva discuri cu muzică de Brahms. Se temea doar că la concert, Simon o va ține de mînă. Îi era cu atît mai teamă cu cît se aștepta la asta, și confirmarea așteptărilor ei imaginare îi producea întotdeauna o enormă plictiseală. Asta era încă un motiv pentru care-l iubea pe Roger. Reacționa întotdeauna altfel decît se aștepta ea, puțin alături în toate situațiile.

La ora șase, în sala Pleyel, se găsi prinsă într-o învălmășeală atît de mare, încît fu cît pe-aci să nu-l vadă pe Simon, care-i întinse biletul fără să scoată o vorbă, și urcară scările în grabă într-o mare zăpăceală și dezordine a plasatoarelor. Sala era imensă și întunecoasă, orchestra își acorda instrumentele, scoțînd în prealabil niște sunete deosebit de discordante, ca și cum ar fi vrut ca publicul să aprecieze apoi și mai mult miracolul armoniei muzicale. Paula se întoarse către vecinul ei.

— Nu știam dacă-mi place Brahms.

— Eu nu știam dacă o să veniți, spuse Simon. Vă jur că-mi e perfect indiferent dacă vă place Brahms sau nu.

— Cum a fost la țară ?

Simon îi aruncă o privire uimită.

— Ți-am telefonat, spuse Paula, ca să-ți spun... că accept să vin.

— Mă temeam atît de tare să nu telefonați ca să-mi spuneți contrariul, sau să nu telefonați de loc, încît am plecat, spuse Simon.

— Cîmpul era frumos ? Pe unde-ai fost ?

Simțea o plăcere amară gîndindu-se cum trebuie să arate dealul de la Houdan în lumina serii. I-ar

fi plăcut ca Simon să-i vorbească despre asta. La această oră s-ar fi oprit la Septeuil cu Roger, s-ar fi plimbat sub copacii ruginii, pe același drum ca de obicei...

— Am fost prin mai multe locuri, spuse Simon, nu m-am uitat la nume. De altfel, începe concertul.

Publicul aplauda ; dirijorul salută, ridică bagheta și cei doi se lăsară mai adînc în fotoliile lor, odată cu alte două mii de persoane. Simon avea impresia că recunoaște concertul, care era puțin cam patetic, uneori puțin prea patetic. Simțea cotul Paulei lîngă al lui și ori de cîte ori se avînta orchestra, se avînta și el cu ea. Numai că îndată ce încetinea, devenea conștient de tusea vecinilor, de forma pe care o avea craniul unui cetățean, cu două rînduri mai în față și mai ales de faptul că el, Simon, era furios. La un han de lîngă Houdan îl întîlnise pe Roger cu o fată. Roger se ridicase, îl salutase, dar nu-i prezentase fata.

— Am impresia că ne întîlnim mereu.

Simon, mirat, tăcuse. Privirea lui Roger îl amenința, îi poruncea să treacă sub tăcere întîlnirea. Dar nu era, slavă domnului, o privire complice, ca de la chefliu la chefliu. Era o privire furioasă. Simon nu-i răspunsese nimic. Nu se temea de Roger, se temea doar c-o va face să sufere pe Paula. Și își jura că acestei femei nu i se va întîmpla niciodată nimic rău din pricina lui. Simțea pentru prima dată nevoia să stea de-a curmezișul între o ființă și propria ei nefericire. El, care se plictisea atît de repede de femeile cu care trăia, de femeile care-l speriau chiar cu confidențele și secretele lor, cu pretenția de a-l face să joace cu orice preț rolul

de mascul protector. Simon, care era atît de obișnuit să dispară, simțea nevoia să întoarcă privirea în altă parte și să aștepte. Dar ce să aștepte ? Ca femeia asta să priceapă că iubește un bădăran fără importanță, era mai greu ca orice pe lume. Probabil că e tristă, că se frămîntă din pricina lui Roger și poate încearcă să descopere în atitudinea lui o fisură. O vioară se ridică deasupra orchestrei, înecată, deznădăjduită, scoțînd o notă sfîșietoare, și căzu imediat în valul melodios, contopindu-se cu celelalte. Simon fu pe punctul să se întoarcă, s-o ia pe Paula în brațe și s-o sărute. Da, s-o sărute... Își închipuia că se pleacă asupra ei, că gura lui îi atinge buzele și brațele îi înconjoară gîtul. Închise ochii. Văzîndu-i expresia, Paula se gîndi că trebuie să fie într-adevăr un meloman. Dar în clipa următoare, o mînă tremurîndă o căuta pe a ei ; și-o retrase enervată.

După concert, o duse să ia un cocteil, ceea ce însemna de fapt o oranjadă pentru ea și două pahare de dry pentru el. Paula începu să se întrebe dacă temerile doamnei Van den Besh nu erau cumva justificate. Simon gesticula cu ochi strălucitori, vorbindu-i despre muzică. Paula îl asculta cu gîndul aiurea. Poate că Roger reușise să plece la timp din Lille ca să poată fi înapoi pentru masa de seară. Și pe urmă, lumea începuse să se uite la ei. Simon era cam prea frumos sau pur și simplu prea tînăr și ea nu destul de tînără, fie și numai pentru a-l însoți.

— Nu mă ascultați ?

— Ba da, spuse ea, dar ar trebui să plecăm. Aștept un telefon acasă și pe urmă, aici lumea se uită prea mult la noi.

— Trebuie să fiți obișnuită, spuse Simon cu admirație.

Ginul și muzica îl făcuseră să se simtă definitiv îndrăgostit. Paula începu să rîdă. Era uneori înduioșător.

— Te rog să faci plata, Simon.

El o făcu, dar părînd că-și calcă atît de tare pe inimă încît Paula îl privi cu atenție, probabil pentru prima dată în după-amiaza aceea. Poate că se îndrăgostea pe nesimțite de ea. Poate că jocul lui inocent se întorcea tot împotriva lui. Dar îl credea mai curînd nesățios de cuceriri. Sau poate că era mai simplu, mai sensibil și mai puțin vanitos. Ce ciudat că tocmai fizicul îl deservește, față de ea. Îl găsea prea frumos. Prea frumos ca să fie autentic.

Și dacă era așa, nu făcea bine că ieșea cu el. Trebuia să renunțe. Simon chemase chelnerul, învîrtindu-și paharul în mîini, fără să scoată o vorbă. Tăcuse brusc. Paula își puse mîna pe mîna lui.

— Nu fi supărat pe mine, Simon. Mă cam grăbesc. Probabil că Roger mă așteaptă.

Simon o întrebase în acea primă seară la „Régine" : „Îl iubești ?" Oare ce-i răspunsese ? Nu-și mai amintea. În orice caz trebuie să-l facă să înțeleagă care e situația.

— A, da, spuse el. Roger, bărbatul, omul strălucitor...

Paula îl opri :

— Îl iubesc, spuse.

Și simți că roșește. Îi făcea impresia că avusese o voce teatrală.

— Și el ?

— Şi el.

— Evident. Totul e cît se poate de bine şi de frumos.

— Nu face pe scepticul, spuse Paula încet. Nu e de vîrsta dumitale. La vîrsta asta ar trebui să fii mai încrezător.

Simon o apucă de umeri şi o zgîlţîi.

— Să nu vă bateţi joc de mine, să nu-mi vorbiţi aşa.

„Prea uit mereu că e un bărbat în toată firea", se gîndi Paula, încercînd să scape din mîna lui. „În clipa asta are înfăţişarea unui bărbat, un bărbat umilit. E adevărat, nu are cincisprezece ani, are douăzeci şi cinci."

— Nu-mi bat joc de dumneata ci de atitudinea dumitale, spuse ea încet. Joci teatru.

— E adevărat că joc teatru, spuse. În faţa dumneavoastră am jucat rolul tînărului avocat strălucitor, al îndrăgostitului sfios, al copilului răsfăţat, şi Dumnezeu mai ştie ce alte roluri. Dar de cînd vă cunosc, toate rolurile sînt pentru dumneavoastră. Nu credeţi că asta înseamnă să iubeşti ?

— E în orice caz o destul de bună definiţie a iubirii ! spuse Paula zîmbind.

Tăcură cîteva clipe, stingheriţi.

— Mi-ar plăcea să joc rolul amantului pasionat.

— Ţi-am mai spus că-l iubesc pe Roger.

— Şi eu o iubesc pe mama, pe bătrîna mea doică, maşina...

— Nu văd legătura... îl întrerupse Paula.

Avea chef să plece. Ce-ar fi putut să înţeleagă acest tînăr carnivor din povestea ei ? Din povestea lor ! Din cei cinci ani în care se amestecaseră plăcerile şi îndoiala, căldura şi suferinţa ? Nimeni n-ar putea s-o despartă de Roger. Se simţi atît de recunoscătoare pentru certitudinea pe care i-o dădea, atît de plină de afecţiune pentru el, încît se sprijini de masă.

— Da, îl iubiţi pe Roger, dar sînteţi singură, spuse Simon, sînteţi singură duminica. Mîncaţi singură şi probabil, adesea... dormiţi singură. Eu v-aş ţine strîns în braţe toată noaptea, şi v-aş săruta în somn. Eu mai pot să iubesc. El nu. Şi ştiţi bine că-i aşa.

— N-ai dreptul... spuse Paula ridicîndu-se în picioare.

— Am dreptul să vorbesc. Am dreptul să mă îndrăgostesc şi să vă iau de la el dacă pot.

Dar Paula plecase. Simon se ridică, apoi se aşeză din nou cu capul în mîini. „Trebuie să fie a mea, trebuie... Altfel voi suferi !"

CAPITOLUL VII

Week-end-ul fusese foarte plăcut. Maisy recunoscuse, răsfățîndu-se, că o cheamă pur și simplu Marcelle, pronume incompatibil, pentru motive evidente, cu vocația ei de viitoare stea. Această Maisy, așadar, se ținuse de cuvînt. Odată culcată, nu se mai sculase, contrar anumitor ființe, pe care le cunoștea Roger și pentru care ora cocteilului, a dejunului, a ceaiului, a mesei de seară etc... erau tot atîtea pretexte ca să-și schimbe toaletele. Petrecuseră două zile fără să iasă din cameră, cu o singură excepție, cînd, bineînțeles, picaseră peste tînărul acela prea frumușel, fiul scumpei Thereza. E adevărat că băiatul nu prea avea cum s-o întîlnească pe Paula, dar Roger rămăsese totuși puțin îngrijorat. Pretextul cu Lille era cam cusut cu ață albă, nu fiindcă ar fi avut scrupule că o înșeală sau că o minte pe Paula, dar pentru că nu voia ca infidelitățile lui să fie localizate în timp sau în spațiu. „L-am văzut pe prietenul dumitale din seara trecută luînd masa duminică la Houdan." Și-o închipuia pe Paula încasînd fraza fără să spună nimic, întorcînd doar privirea o clipă. Paula suferind... Era o imagine veche acum și la care refuzase de atîtea ori să se gîndească, încît îi era rușine. Îi era rușine și de plăcerea pe care o va resimți puțin mai tîrziu, cînd se va duce s-o vadă, după ce o va lăsa pe Maisy-Marcelle acasă. Dar Paula nu va ști nimic din toate astea. Se odihnise probabil aceste două zile fără el, el care o silea

mult prea des să iasă seara. Probabil că jucase bridge cu niște prieteni, se ocupase de casă, citise cartea aceea nouă... Și deodată, se întrebă de ce caută cu atîta ardoare să-și imagineze cum își petrece Paula timpul, duminica.

— Conduci foarte bine, spuse vocea de lîngă el.

Tresări și o privi pe Maisy.

— Găsești ?

— Da. De altfel toate le faci tu bine, continuă ea, întinzîndu-se cu voluptate pe banchetă.

Și Roger simți nevoia să-i spună să uite : să uite o clipă de micul ei trup și de dorințele ei satisfăcute. Maisy scoase un rîs languros sau care avea intenția să fie astfel și luîndu-i mîna, o puse pe coapsa ei. Roger o simți dură și caldă sub degetele lui și zîmbi. Era proastă, vorbăreață și cabotină. Tot ridiculizînd amorul, îl făcea să pară ciudat de trivial, și felul ei de a neutraliza orice tendință a lui de tandrețe, camaraderie sau interes vag, o făcea mai excitantă. „O mică javră cu care nu pot avea nimic comun, pretențioasă și vulgară și cu care-mi place să fac dragoste !" Îl pufni rîsul. Maisy nu-l întrebă de ce, dar întinse mîna către radio. Roger urmări gestul cu privirea. Ce spusese Paula deunăzi în legătură cu radioul și cu serile lor ? Nu-și mai amintea. La radio se transmitea un concert. Maisy căută alt post, apoi reveni în lipsă de ceva mai bun. Un concert de Brahms, anunțase crainicul cu o voce sacadată. Apoi auziră ropotul de aplauze.

— La opt ani, voiam să mă fac dirijor, spuse Roger, și tu ?

— Eu voiam să mă fac stea de cinema. Și am să reușesc.

Roger se gîndi că are toate șansele, și o lăsă în sfîrșit în fața casei. Maisy se agăță de haina lui.

— Mîine am să dejunez cu nesuferitul meu domn. Dar vreau să-l revăd pe scumpul meu Roger repede, repede. Cum am o clipă liberă, îți telefonez.

Roger zîmbi destul de mulțumit de rolul acesta de tînăr amant clandestin, cu atît mai mult cu cît celălalt era un bărbat de aceeași vîrstă cu el.

— Dar tu ? Poți să mă vezi ? Mi s-a spus că nu ești liber...

— Sînt un om liber ! spuse Roger, făcînd o strîmbătură.

Doar nu era să vorbească cu ea despre Paula. Maisy țopăi pe trotuar, îi făcu semn cu mîna în spatele portierei, și el demară. Ultima lui frază îl cam supăra. „Sînt un om liber" — asta vroia să însemne : „liber să nu-mi iau nici o răspundere". Mări viteza. Vroia s-o vadă cît mai repede pe Paula ; numai ea putea să-l liniștească, și o va face.

■

Se întorsese probabil foarte puțin înaintea lui, căci avea încă paltonul pe ea ; era palidă și cînd îl văzu, i se aruncă de gît și rămase cu capul pe umărul lui, nemișcată. Roger o cuprinse în brațe, își sprijini obrazul de părul ei și așteptă s-o audă vorbind. Făcuse bine că se întorsese curînd. Avea nevoie de el, i se întîmplase probabil ceva, și la gîndul că avusese o presimțire, simți că tandrețea lui pentru ea devine imensă. O ocrotea. Era bineînțeles puternică, independentă și inteligentă, dar era probabil mai femeie decît oricare dintre femeile pe care le cunoscuse vreodată. Știa bine că-i așa. Și în acest sens îi era absolut necesară. Paula se desfăcu încet din brațele lui.

— Ai călătorit bine ? Cum a fost la Lille ?

Roger îi aruncă o privire. Nu, sigur că nu bănuia nimic. Nu era genul de femeie care să întindă astfel de curse. Roger ridică din sprîncene.

— Așa și așa. Dar ce-i cu tine ? Ce ai ?

— Nimic, spuse ea și se întoarse.

Roger nu stărui. O să-i spună ea mai tîrziu.

— Tu ce-ai făcut ?

— Ieri am lucrat. Azi m-am dus la un concert la sala Pleyal.

— Îți place Brahms ? o întrebă zîmbind.

Paula care stătea cu spatele, se întoarse atît de brusc, încît Roger se dădu cu un pas înapoi.

— De ce mă întrebi ?

— Am auzit o parte din concert la radio, cînd mă întorceam.

— A, da. Sigur, spuse Paula, e adevărat că se retransmite. Dar m-a uimit această subită melomanie la tine.

— Și la tine. Ce ți-a venit ? Credeam că joci bridge la familia Daret, sau...

Paula aprinse luminile în salonaș. Își scoase haina cu un gest obosit.

— M-a invitat tînărul Van den Besh la concert. Nu aveam nimic de făcut și închipuiește-ți că nu-mi mai aminteam dacă-mi place Brahms...

Începu să rîdă. Întîi încet, apoi din ce în ce mai tare. În capul lui Roger se stîrni un vîrtej. Simon Van den Besh ? Nu-i vorbise de întîlnirea lor de la... Houdan ? Și apoi, de ce rîdea ?

— Paula, spuse, calmează-te. Şi în primul rînd ce ai căutat cu puştiul ăsta obraznic ?

— Am ascultat Brahms, spuse Paula, între două hohote de rîs.

— Isprăveşte odată cu Brahms !

— Păi de el era vorba...

O apucă de umeri. De atîta rîs avea ochii plini de lacrimi.

— Paula, zise Roger, scumpa mea, ce ţi-a povestit individul ăsta ? Şi mai întîi, ce vrea de la tine ?

Era furios. Se simţea depăşit, tras pe sfoară.

— E drept, are douăzeci şi cinci de ani, spuse tot el.

— Pentru mine e un cusur, răspunse ea cu afecţiune, şi Roger o luă din nou în braţe.

— Paula, am atîta încredere în tine. Atîta încredere ! Şi ideea că un filfizon de soiul ăsta ar putea să-ţi placă, mi se pare îngrozitoare !

O strînse în braţe. Şi-o închipui deodată întinzînd mîinile către altul, sărutînd un altul, dăruindu-i afecţiunea şi atenţia ; suferea.

„Bărbaţii sînt inconştienţi, se gîndi Paula fără amărăciune. «Am atîta încredere în tine», atîta încredere încît pot să te înşel, să te las singură, fără să risc să faci şi tu la fel. E sublim !"

— E drăguţ şi fără importanţă, spuse Paula. Atîta tot. Unde vrei să luăm masa ?

CAPITOLUL VIII

„Vă rog să mă iertaţi, scria Simon. E adevărat că nu aveam dreptul să vă spun toate astea. Dar eram gelos, şi îmi închipui că n-ai dreptul să fii gelos de ceea ce nu-ţi aparţine. În orice caz, pare evident că vă plictisesc. Dar o să scăpaţi de mine. Plec în provincie cu scumpul meu maestru să studiem un proces. Vom locui la nişte prieteni de-ai lui, într-o casă veche. Îmi imaginez că paturile vor mirosi a levănţică. Şi se va face foc în toate odăile, şi păsările îmi vor cînta în fiecare dimineaţă la fereastră. Dar ştiu că de data asta nu voi putea să joc rolul tînărului bucolic. Veţi dormi lîngă mine, îmi voi închipui că sînteţi aproape, luminată de flăcări şi voi fi ispitit să mă întorc de o sută de ori. Să nu credeţi, chiar dacă nu mai vreţi să mă vedeţi niciodată, să nu credeţi că nu vă iubesc.

Al dumneavoastră
Simon"

Scrisoarea şovăia între degetele Paulei. Hîrtia alunecă pe cearceaf, apoi pe covor. Paula îşi puse capul pe pernă şi închise ochii. Fără îndoială că o iubeşte...

În dimineaţa aceea era obosită şi plictisită. Dormise prost. Starea asta a ei avea vreo legătură cu fraza care-i scăpase lui Roger în ajun, cînd îl

întrebase cum fusese drumul la întoarcere ? O mică frază pe care, la început, n-o luase în seamă, dar la care vocea lui Roger se poticnise, apoi scăzuse încet, ca să se termine într-o șoaptă : „E groaznic să te întorci duminica la Paris... Dar în fond, pe autostradă, chiar cînd e aglomerată, mergi mult mai repede..."

Desigur, dacă Roger nu și-ar fi schimbat tonul, ea n-ar fi observat nimic. Și-ar fi închipuit imediat, printr-un reflex inconștient al minții — acel teribil reflex de autoprotejare atît de dezvoltat la ea în ultimii doi ani — și-ar fi închipuit o minunată autostradă nouă care duce pînă la Lille. Dar Roger se oprise brusc, Paula nu se uitase la el, și cincisprezece secunde mai tîrziu tot ea fusese nevoită să reia firul discuției lor, de oameni liniștiți. Isprăviră masa pe același ton, dar Paulei i se părea că oboseala și descurajarea pe care le simțea, mult mai mult decît orice gelozie sau curiozitate, nu o vor mai părăsi niciodată. În fața ei se afla acel chip cunoscut și atît de iubit, care se crispa, încercînd să afle dacă ea înțelesese, un chip care căuta suferința pe figura ei, ca un călău nemilos. Și se gîndi : „Nu e destul că mă face să sufăr ? măcar dacă i-ar fi indiferent !" Și i se păru că n-o să mai reușească niciodată să se scoale de pe scaun, să treacă prin restaurant cu naturalețea și grația pe care i le cerea el și nici măcar să-i spună la revedere, odată ajunși în fața casei. I-ar fi plăcut să poată face ceva, să-l poată insulta, să-i poată arunca paharul în cap, să se poată dezbăra de ea însăși, de tot ceea ce o făcea să fie demnă, stimată, de tot ceea ce o deosebea de zecile de muieruști pe

care el le frecventa. I-ar fi plăcut să fie una dintre ele. Roger îi spusese de multe ori ce înseamnă aceste femei pentru el, și-i explicase că așa e el și că nu vroia să-i ascundă nimic. Da, fusese cinstit. Dar ea se întreba dacă cinstea, singura cinste posibilă în această viață încîlcită, nu înseamnă să iubești pe cineva destul de mult ca să-l faci fericit. Renunțînd chiar, la nevoie, la niște lucruri care ți-ar face plăcere.

Scrisoarea lui Simon rămăsese pe covor. Sculîndu-se, puse piciorul pe ea ; o ridică și o reciti. Apoi deschise sertarul mesei, luă un toc și hîrtie și se apucă să răspundă.

*

Simon rămăsese singur în salon, nevrînd, la sfîrșitul procesului, să se amestece cu mulțimea care-l felicita pe marele maestru. Casa era tristă și rece. În noaptea din ajun dăduse înghețul și pe fereastră se vedea un peisaj încremenit, doi copaci desfrunziți și o peluză îngălbenită, pe care putrezeau încet două fotolii de răchită, sacrificate toamnei de către un grădinar nepăsător. Citea o carte englezească, o poveste stranie cu o femeie transformată în vulpe, și din cînd în cînd rîdea tare, dar picioarele lui se agitau, se încrucișau și se desfăceau, și sentimentul neliniștii lui fizice se strecura încet, încet între pagini și el, pînă cînd, în sfîrșit, se ridică, puse volumul jos și ieși.

Coborî pînă la o mică baltă, în partea de jos a grădinii, respirînd mirosul gerului, mirosul serii amestecat cu cel, mai îndepărtat, al unui foc de

frunze uscate, al cărui fum abia se distingea dincolo de gard. Mirosul ăsta de fum îi plăcea mai mult ca oricare altul, şi se opri o clipă să-l adulmece mai bine, cu ochii închişi... Din cînd în cînd, o pasăre scote cîte un ţipăt scurt, sfîşietor, şi această armonie perfectă, întîlnirea acestor nostalgii, îl uşură într-un fel de nostalgia lui. Se aplecă peste apa tulbure, băgă mîna înăuntru, îşi privi degetele subţiri, care în apă păreau oblice, aproape perpendiculare pe palmă. Rămase aşa fără să se mişte, închizînd încet pumnul în apă, ca şi cum ar fi vrut să prindă un peşte misterios. Trecuseră şapte zile de cînd n-o văzuse pe Paula. Şapte zile şi jumătate. Primise probabil scrisoarea lui, ridicase puţin din umeri şi o ascunsese ca să n-o găsească Roger şi să nu-şi bată joc de el. Fiindcă era bună. Ştia că e bună. Bună şi afectuoasă şi nenorocită şi Simon avea nevoie de ea ! Dar cum s-o facă să înţeleagă toate astea ? Mai încercase într-o seară, în casa asta sinistră, să se gîndească la ea atît de îndelung, atît de intens, încît s-o poată ajunge în Parisul acela îndepărtat. Coborîse chiar în pijama să caute în bibliotecă o carte despre telepatie. Bineînţeles că totul fusese în zadar. Ştia că-i pueril să încerci să ieşi din încurcături prin soluţii copilăreşti sau cu ajutorul norocului. Paula era o fiinţă pe care trebuia s-o meriţi, şi peste asta nu se putea trece. Nu va putea s-o cucerească cu farmecul lui, oricît ar avea. Simţea dimpotrivă că fizicul îl dezavantajează. „Am o mutră de frizer", gemu el tare, şi pasărea îşi opri o clipă ţipătul sfîşietor.

Urcă, încet, înapoi spre casă. Adăugă un buştean în sobă şi se întinse pe covor. Maestrul Fleury se va întoarce dintr-o clipă într-alta, modest cu tot triumful repurtat, dar şi mai sigur de el ca de obicei. Va evoca procese celebre în faţa unor provinciale pe care le va da gata, dar care, la desert, puţin obosite, îşi vor întoarce privirile tulburate de vaporii uşori ai vinului de Bourgogne către tînărul asistent stagiar, politicos şi tăcut : adică la el. „Ai şanse la asta, tinere", îi va sufla maestrul Fleury, arătîndu-i-o probabil pe cea mai bătrînă. Se mai întîmplase să călătorească împreună, dar aluziile marelui avocat repetate pînă la obsesie, nu-i dusese prea departe nici pe unul, nici pe celălalt.

Previziunile lui se confirmară. Numai că fusese una din mesele cele mai vesele din viaţa lui. Simon vorbise încontinuu, tăindu-i vorba marelui avocat, cucerind toate femeile care erau de faţă. La sosire, maestrul Fleury îi dăduse o scrisoare care-i fusese trimisă din Avenue Kléber la palatul de justiţie din Rouen. Era de la Paula. Punea mîna în buzunar, pipăia scrisoarea cu degetele şi zîmbea fericit. Şi în timp ce vorbea, încerca să-şi amintească exact cuvintele, reconstituind-o încet în minte.

„Micul meu Simon — aşa-i spunea de obicei — scrisoarea dumitale a fost prea tristă. Nu merit atît de mult. De altfel, îţi duc dorul. Nu ştiu prea bine ce-i cu mine." Scrisese încă o dată numele lui : „Simon", apoi adăugase aceste două cuvinte minunate : „Întoarce-te repede".

Se va întoarce imediat. Îndată după dejun. Va conduce foarte repede pînă la Paris, va trece prin faţa casei ei şi poate că o va vedea.

La ora două era în fața casei, incapabil să se mai mişte. O jumătate de oră mai tîrziu se opri o maşină în fața lui, şi Paula coborî singură. Simon rămase nemişcat, o privi cum trece strada şi cum face semn cu mîna către maşina care pleacă. Nu putea să facă nici o mişcare. Era Paula. O iubea şi asculta această dragoste, chemînd-o, ajungînd-o din urmă, vorbindu-i ; o asculta fără să se mişte, speriat, cu mintea îndurerată şi goală.

CAPITOLUL IX

Lacul din Bois de Boulogne se întindea înghețat în fața lor, sub soarele posomorît ; doar un vîslaş sportiv, unul din acei oameni ciudați, pe care-i vezi în fiecare zi încercînd să se mențină într-o formă de care probabil că nimeni nu se sinchiseşte, atît de anonimă le e înfățişarea, făcea mari eforturi să le reamintească vara, ridicînd uneori cu vîsla cîte o jerbă de apă scînteietoare, argintie, şi aproape deplasată, atît de tristă se anunța iarna printre copacii încremeniți. Paula îl privea cum se opinteşte în rame, cu fruntea încrețită. Va face probabil ocolul insulei, se va întoarce obosit, mulțumit de el, şi această mică plimbare, zilnică şi încăpățînată, căpăta pentru ea un aspect simbolic. Simon lîngă ea, tăcea. Aştepta. Paula se întoarse către el şi zîmbi. O privi fără să-i surîdă. Nu era nimic comun între Paula, pentru care străbătuse o întreagă regiune cu o seară în urmă, o Paulă care se oferea, despuiată, şi — Simon era sigur în închipuirea lui — învinsă ca drumul pe care-l parcurgea, şi Paula asta liniştită, abia mulțumită că-l vede, amorțită lîngă el pe un scaun de fier, într-un decor cît se poate de banal. Era dezamăgit şi, răstălmăcindu-şi decepția, credea că n-o mai iubeşte. Aceste opt zile de obsesie, petrecute la țară, în casa aceea tristă, fuseseră un excelent exemplu al neroziei la care te poate duce imaginația. Totuşi, nu putea înăbuşi acea dorință dure-

roasă, acea ameţeală pe care i-o dădea numai gîndul de a răsturna acest cap obosit pe spătarul scaunului, strivindu-i astfel ceafa, şi de a-şi apropia gura de aceste buze pline, atît de liniştite, din care cădeau de două ore cuvinte de mîngîiere — drăgălăşenii cu care nu avea ce face. Paula îi scrisese : „Întoarce-te repede". Şi el regreta nu atît nerăbdarea cu care aşteptase aceste cuvinte, cît bucuria cu care le primise, fericirea lui prostească, încrederea lui. Ar fi preferat să fi fost nenorocit pentru un motiv întemeiat, decît fericit pentru ceva inexistent. Îi împărtăşi acest gînd Paulei care, întorcîndu-şi privirea dinspre barcă, se uită fix în ochii lui.

— Micul meu Simon, asta se întîmplă oricui. Vreau să spun că pretenţia dumitale e firească.

Şi începu să rîdă.

În dimineaţa aceea, sosise ca un nebun în Avenue Matignon, şi ea îl făcuse numaidecît să înţeleagă că scrisoarea ei nu avea nici o semnificaţie.

— Totuşi, spuse el, nu eşti femeia care scrie oricui : „Întoarce-te repede..."

— Eram singură, îi răspunse, şi într-o stare de spirit ciudată. E adevărat că n-ar fi trebuit să-ţi scriu : „Întoarce-te repede..."

Cu toate acestea, gîndea contrariul. Simon era acolo, şi era fericită. Fusese atît de singură... atît de singură. Roger avea o nouă aventură (lumea avusese grijă ca ea să afle) cu o femeiuşcă, obsedată să ajungă stea de cinema ; părea mai degrabă jenat, cu toate că nu vorbea niciodată despre asta. Dar alibiurile lui erau de o diversitate de care, de obicei, cînd era mulţumit, nu avea nevoie. Săptămîna asta, Paula luase masa cu el de două ori.

Numai de două ori. Şi fără acest băiat, nenorocit din pricina ei, ar fi fost ea însăşi foarte nenorocită.

— Hai să ne-ntoarcem, îi spuse Simon, te plictiseşti...

Ea se ridică fără să protesteze. Avea chef să-l scoată din sărite, deşi îşi imputa cruzimea. O cruzime care exprima cealaltă faţă a tristeţii ei, nevoia absurdă a unei răzbunări pe care Simon n-o merita. Se urcară în maşinuţa lui, şi Simon zîmbi amar, amintindu-şi cum îşi închipuise această primă plimbare împreună. Se vedea ţinînd-o de mînă, conducînd cu stînga, cu o încredere uimitoare, cu frumosul ei chip aplecat spre el. Întinse, la întîmplare, mîna şi ea i-o luă gîndind : „Oare nu voi putea niciodată, niciodată să fac o nebunie ?" Simon opri maşina. Paula nu spuse nimic, şi el îşi privi mîna nemişcată gata să scape dintre mîinile ei uşor întredeschise, ea, neaşteptînd desigur altceva, şi-şi lăsă capul pe spate, cuprins deodată de o cumplită oboseală, resemnat s-o părăsească pentru totdeauna. În clipa aceea îmbătrînise cu treizeci de ani, supunîndu-se în faţa vieţii, şi Paulei i se păru pentru prima dată că-l recunoaşte.

Pentru prima dată îi apăru asemeni ei, asemeni lor (ei şi lui Roger), nu vulnerabil, căci ştiuse întotdeauna că e vulnerabil, şi nu-şi închipuia că poate exista cineva care să nu fie, ci mai curînd eliberat, despuiat de tot ceea ce îi displăcea la el : tinereţea, frumuseţea, lipsa lui de experienţă. Fusese întotdeauna pentru ea, în mod nelămurit, un prizonier : prizonierul superficialităţii lui, a vieţii lui uşoare. Si iată că întorcea, nu spre ea, ci spre copaci, un profil de om pe jumătate mort, care nu se mai zbate. În acelaşi timp îşi aminti de acel Simon

vesel, aiurit, pe care îl cunoscuse în halat, şi simţi nevoia să-l oblige să se regăsească, să-l izgonească definitiv de lîngă ea, lăsîndu-l în voia unei dureri trecătoare şi a numeroase fetişcane succedîndu-se în viitor, şi pe care şi le imagina foarte uşor. Timpul îl va educa mai bine decît ea şi cu mai puţină grabă. Simon îşi lăsă mîna nemişcată într-a ei. Paula îi simţi în degete pulsul şi deodată, cu ochii plini de lacrimi, neştiind dacă lacrimile curgeau din pricina acestui tînăr prea sentimental sau a vieţii ei cam triste, duse această mînă la buze şi o sărută.

Simon nu spuse nimic, porni maşina. Pentru întîia dată se întîmplase ceva între ei. Îşi dădea seama de acest lucru şi era mai fericit ca în ajun. În sfîrşit îl „văzuse", şi dacă fusese destul de prost să-şi închipuie că primul eveniment între ei nu putea fi decît o noapte de dragoste, vinovat era numai el. Va avea nevoie de multă răbdare, multă căldură şi fără îndoială mult timp, şi se simţea răbdător, plin de căldură şi cu o viaţă întreagă înaintea lui. Ba chiar se gîndea că această primă noapte de dragoste, dacă va veni, va fi doar o etapă şi nu scopul final, obişnuit, pe care-l prevedea de obicei. Vor fi poate zile şi nopţi între ei, dar zile şi nopţi care se vor succede fără sfîrşit. În acelaşi timp, o dorea aprig.

CAPITOLUL X

Doamna Van den Besh îmbătrînea. Avusese pînă atunci, datorită înfăţişării ei şi a ceea ce s-ar fi putut numi, cel puţin pînă la căsătoria ei nesperată cu Jérôme Van den Besh, o „vocaţie", mai mulţi prieteni bărbaţi decît femei, şi descoperea, o dată cu venirea bătrîneţii, singurătatea, ceea ce o descumpănea şi o făcea să se agaţe de prima fiinţă, bărbat sau femeie, care îi ieşea în cale. Găsise în Paula o tovarăşă ideală prin însuşi faptul că erau în relaţii de afaceri. Apartamentul din Avenue Kléber era complet întors pe dos. Paula trebuia să treacă pe acolo în fiecare zi sau aproape, şi doamna Van den Besh găsea o mie de pretexte s-o reţină. Ba chiar mai mult, această Paulă, cu tot aerul ei absent, părea să fie foarte prietenă cu Simon, şi cu toate că doamna Van den Besh căuta în zadar să descopere între ei un semn cît de mic de complicitate, nu se putea opri să nu-i arunce o privire sau o aluzie, care pe Paula păreau s-o lase indiferentă, dar care pe Simon îl scoteau din sărite. Şi aşa se pomeni într-o seară cu el, palid şi descompus, apucînd-o de braţ şi ameninţînd-o pe ea, propria lui mamă, cu cele mai cumplite represalii dacă „strică" tot.

— Ce să stric? Vrei, te rog, să-mi dai drumul? Te culci cu ea, da sau ba?

— Ţi-am mai spus o dată că nu!

— Păi atunci? Dacă ea nu se gîndeşte la asta, o fac eu să se gîndească. E tocmai ce-ţi trebuie. N-are doisprezece ani. O duci la concerte, la expoziţii, şi Dumnezeu mai ştie unde... Crezi că asta o distrează? Tontule, nu înţelegi...

Dar Simon ieşise.

Se înapoiase de trei săptămîni şi trăia prin Paula, pentru Paula, din cele cîteva ore pe care i le acorda cîteodată, în timpul zilei, părăsind-o cît mai tîrziu şi ţinîndu-i mîna o clipă mai mult, ca eroii romantici de care îşi bătuse joc de atîtea ori. De aceea se îngrozi cînd, mobilarea salonului fiind terminată, maică-sa îi spuse că s-a hotărît să dea o masă şi s-o invite. Adăugase că-l va invita şi pe Roger, prietenul oficial al Paulei, şi alte zece persoane.

Roger primi. Vroia să-l vadă mai de aproape pe filfizonul care o urma pe Paula peste tot şi despre care îi vorbea cu o afecţiune care îl liniştea pe Roger mai mult decît orice rezervă. Şi pe urmă, mai avea şi remuşcări faţă de Paula, pentru că, de o lună încoace, o neglija. Dar era subjugat de Maisy, de tîmpenia ei, de trupul ei, de scenele groaznice pe care i le făcea, de gelozia ei morbidă şi, în sfîrşit, de pasiunea ei neaşteptată, pe care i-o arunca în fiecare zi în obraz, cu o impudoare atît de totală încît îl fascina. Avea impresia că trăieşte într-o baie turcească, se gîndea vag că e ultima pasiune de acest fel pe care o stîrneşte în viaţa lui, şi ceda, şi o amîna pe Paula — care îi spunea cu vocea ei egală: „Foarte bine, dragul meu, pe mîine" — şi se întorcea în salonaşul oribil, în care Maisy, cu lacrimi în ochi, jura să-i sacrifice cariera dacă i-o cere. Roger se studia cu atenţie, întrebîndu-se pînă la ce punct va putea suporta stupiditatea acestei legături, apoi o lua în braţe, ea începea să gungurească, iar frazele pe jumătate stupide, pe jumătate grosolane pe care le şoptea îi produceau o excitaţie erotică, pe care rar o cunoscuse. Acest Simon care îi ţinea tovărăşie Paulei cu toată modestia era aşadar foarte comod. Dar de îndată ce se va termina cu Maisy, va pune lucrurile la punct şi, de altminteri, se va însura cu Paula. Nu era sigur de nimic, nici măcar de el însuşi, dar fusese întotdeauna sigur de dragostea trainică a Paulei, şi de cîţiva ani încoace, de propria lui afecţiune pentru ea.

Sosi cu oarecare întîrziere şi din prima clipă îşi dădu seama că e genul de dineu la care se va plictisi de moarte. Paula îi reproşase de multe ori că nu-i sociabil, şi într-adevăr, în afară de ocupaţiile lui, nu vedea pe nimeni decît în scopuri foarte precise, sau pe Paula şi încă un prieten pentru a sta de vorbă. Trăia singur şi avea oroare de anumite reuniuni mondene prea frecvente la Paris, dar cînd se ducea undeva, simţea numaidecît dorinţa să fie grosolan sau să plece. În seara aceea se aflau la doamna Van den Besh cîteva persoane alese, cunoscute în mediul lor, sau din ziare, şi care pe deasupra mai erau şi amabile; se va discuta în timpul mesei despre teatru, cinema, sau, ceea ce va fi şi mai rău, despre dragoste şi despre legăturile dintre bărbaţi şi femei, subiect de care Roger se ferea

mai mult ca de orice, avînd impresia că nu se pricepe sau, cel puţin, că nu e în stare să formuleze cunoştinţele pe care le avea. Saluta cu un aer arogant, cu trupul lui masiv, cam ţeapăn şi, ca de obicei, avînd din prima clipă impresia că a picat prost şi că intrarea lui a stîrnit parcă un curent rece. Impresie care, de altfel, nu era decît pe jumătate justă, căci dacă provoca întotdeauna o diversiune, fiind incapabil să se integreze într-o conversaţie, pentru multe femei părea, tocmai de aceea, seducător. Paula purta rochia care îi plăcea lui, neagră, mai decoltată decît celelalte, şi, înclinîndu-se spre ea, îi zîmbi cu recunoştinţă pentru tot ce însemna : ea, a lui, singurul lucru familiar în cadrul acela. Paula închise ochii o clipă, dorind cu disperare ca el s-o ia în braţe. Roger se aşeză lîngă ea. Abia atunci îl văzu pe Simon nemişcat şi, gîndindu-se că trebuie să sufere din cauza prezenţei lui, îşi retrase instinctiv braţul pe care îl trecuse pe după umerii ei. Paula se întoarse şi deodată, în mijlocul conversaţiei generale, se făcu o tăcere în trei, pasionată de o parte şi de alta, întreruptă doar de gestul lui Simon, care se aplecă să-i aprindă Paulei ţigara. Roger îi privea, se uita la silueta lungă a lui Simon, la profilul lui serios, puţin prea fin, înclinat spre profilul grav al Paulei, şi fu cît pe-aci să pufnească într-un rîs deplasat. Erau rezervaţi, sensibili, bine crescuţi, el îi întindea bricheta, ea îi refuza trupul, toate astea cu nuanţe şi spunînd : „Mulţumesc, nu, mulţumesc". El, Roger, era din altă speţă : o cocoţică îl aştepta cu plăcerile cele mai comune şi, după ea, noaptea Parisului şi mii de întîlniri ; apoi, în zori, o muncă istovitoare, aproape manuală, cu

oameni ca el, morţi de oboseală, a căror meserie o făcuse şi el. În aceeaşi clipă, Paula spuse „mulţumesc", cu vocea ei liniştită, şi Roger nu se putu abţine să-i ia mîna şi să i-o strîngă pentru a-i aminti de el. O iubea. Puştiul ăsta putea foarte bine s-o ducă la muzee, la concerte. Dar n-o să se atingă de ea. Se ridică, luă un whisky de pe tavă, îl dădu pe gît şi se simţi mai bine.

Masa se desfăşură după cum prevăzuse. Mormăi de cîteva ori, încercă să vorbească şi nu se trezi decît la sfîrşit, atunci cînd doamna Van den Besh îl întrebă, cu o evidentă dorinţă de a-l informa, dacă ştie cu cine trăieşte X ? Răspunse că nu-l interesează mai mult decît l-ar fi interesat să ştie ce mănîncă persoana respectivă, că în ochii lui avea tot atîta importanţă şi că lumea ar face mai bine să se ocupe de masa oamenilor decît de patul lor, ceea ce le-ar atrage mai puţine neplăceri. Paula începu să rîdă, căci Roger dăduse astfel peste cap toată conversaţia şi Simon nu se putu abţine să-l imite. Roger băuse prea mult, se clătină puţin, ridicîndu-se în picioare, şi nu observă scaunul în care doamna Van den Besh, răsfăţîndu-se, lovea cu palma.

— Vă cheamă mama, spuse Simon.

Erau unul în faţa celuilalt. Roger îl privea şi, nelămurit, ar fi vrut să-i descopere o bărbie moale sau o gură lipsită de energie, dar, negăsindu-le, se indispuse.

— Şi Paula te caută probabil pe dumneata.

— Mă duc, spuse Simon, şi făcu stînga-mprejur.

Roger îl apucă de cot. Devenise deodată furios. Băiatul îl privea mirat.

— Stai, vreau să te rog ceva.

Se examinau, conştienţi că, deocamdată, nu aveau nimic să-şi spună. Roger se mira de gestul pe care-l făcuse, iar Simon era atît de mîndru, că zîmbi. Roger înţelese şi-i dădu drumul.

— Voiam să-ţi cer o ţigară de foi.

— Numaidecît.

Roger îl urmări cu privirea. Apoi veni spre Paula, care stătea de vorbă într-un grup, şi o luă de braţ. Il urmă, întrebîndu-l imediat :

— Ce i-ai spus lui Simon ?

— I-am cerut o ţigară. Dar ce credeai ?

— Nu ştiu, spuse ea uşurată. Aveai un aer furios.

— De ce-aş fi furios ? Are doisprezece ani. Mă crezi gelos ?

— Nu, spuse ea şi lăsă ochii-n jos.

— Dacă ar fi trebuit să fiu gelos, aş fi fost mai degrabă pe vecinul tău din stînga ; cel puţin e un bărbat.

Paula se întrebă o clipă la cine făcea aluzie. Înţelese şi nu se putu opri să zîmbească. Nici măcar nu-l băgase în seamă. Pentru ea, toată masa fusese luminată de Simon, ai cărui ochi, întocmai ca un far, îi atingeau, din două în două clipe, faţa, căutîndu-i privirea, o secundă prea mult. Ea i-o acorda uneori, şi atunci el zîmbea : un zîmbet atît de cald, de îngrijorat, încît nu putea să nu-i răspundă la fel. Era mult mai frumos, mai viu decît vecinul ei din stînga, şi se gîndi că Roger nu se pricepe în treburi de-astea. De altfel, Simon se apropia, întinzîndu-i lui Roger cutia cu ţigări.

— Mulţumesc, spuse Roger. (Alese una cu grijă.) Dumneata nu ştii încă ce înseamnă o ţigară bună. Sînt plăceri rezervate vîrstei mele.

— Vi le las, replică Simon. Am oroare de ele.

— Paula, nu-i aşa că fumul nu te deranjează ? De altfel, noi plecăm în curînd acasă, hotărî Roger întorcîndu-se spre Simon, trebuie să mă scol devreme.

Simon nu se sinchisi de acest „noi". „De fapt, asta însemna că o va depune în faţa casei, pentru a se duce apoi la tîrfuliţa aceea ; iar mie aici, îmi va lipsi." O privi pe Paula, i se păru că citeşte pe faţa ei acelaşi gînd, şi şopti :

— Dacă Paula nu e obosită... pot s-o conduc eu acasă, mai tîrziu.

Amîndoi întoarseră privirea spre ea. Paula îi zîmbi lui Simon şi hotărî că e tîrziu şi că-i mai bine să plece acum.

În maşină nu schimbară nici o vorbă. Paula aştepta. Roger o silise să plece de la serata unde se distra, îi datora deci o explicaţie sau o scuză. Roger opri maşina în faţa casei, lăsă motorul să meargă, şi Paula îşi dădu seama că nu are nimic să-i spună, că nu se va urca la ea, că toate astea nu fuseseră decît o reacţie de proprietar prudent. Coborî, şoptind : „Bună seara", şi trecu strada. Roger porni imediat. Era mulţumit de el.

Dar în faţa casei ei se afla maşina lui Simon şi Simon la volan. O strigă, şi ea veni către el, mirată.

— Cum de eşti aici ? Trebuie să fi gonit ca un nebun. Şi serata mamei dumitale ?

— Ia loc o clipă, o rugă.

Șopteau în noapte, ca și cum cineva ar fi putut să-i audă. Se strecură cu îndemînare în mașină și văzu că se obișnuise cu ea. Se obișnuise și cu această față încrezătoare, îndreptată spre ea, și pe care lumina felinarului o tăia în două.

— Nu te-ai plictisit prea tare ? o întrebă.

— O, nu... eu...

Era foarte aproape de ea ; mult prea aproape — gîndea Paula. Era prea tîrziu ca să stea de vorbă, și n-ar fi trebuit s-o urmeze. Roger ar fi putut să-i vadă, totul era curată nebunie... Îl sărută pe Simon.

Vîntul de iarnă se stîrnise pe străzi, trecu peste mașina deschisă, le învălmăși părul. Simon îi acoperea fața cu sărutări : ea adulmeca, zăpăcită, acest miros de bărbat tînăr, răsuflarea lui tăiată și prospețimea nopții. Îl părăsi fără un cuvînt.

În zori, se trezi pe jumătate și, ca în vis, revăzu șuvițele lui negre amestecate cu părul ei, de vîntul violent al nopții, mereu între fețele lor, ca o barieră mătăsoasă, și i se păru că tot mai simte cum o pătrunde căldura gurii lui. Adormi din nou, zîmbind.

CAPITOLUL XI

Trecuseră zece zile de cînd nu o mai văzuse. A doua zi după seara aceea înnebunitoare, atît de caldă, în care îl sărutase, Simon primise un bilet din partea ei, cerîndu-i să nu mai caute s-o revadă. „Ți-aș face rău și am prea multă afecțiune pentru dumneata." Simon nu înțelesese că Paula se temea mai puțin pentru el decît pentru ea însăși. Crezuse că-i e milă și nici măcar nu se simțise jignit, căutînd pur și simplu un mijloc, o idee care să-l ajute să conceapă viața fără ea. Nu se gîndea că aceste figuri de stil : „ți-aș face prea mult rău, e imprudent" etc. sînt adesea ghilimelele unei povești, venind numaidecît înainte sau după, dar în nici un caz o descurajare. Paula nu-și dădea seama nici ea. Îi fusese frică, așteptase inconștient să vină, s-o caute, s-o silească să se lase iubită. Ajunsese la capătul răbdării, și monotonia zilelor de iarnă, veșnica defilare a acelorași străzi, care o duceau de acasă la slujbă, mereu singură, telefonul acela atît de perfid la care regreta de fiecare dată că răspunde — atît de absentă, de rușinată era vocea lui Roger — în sfîrșit, nostalgia unei veri lungi, niciodată regăsită ; totul o mîna către o pasivitate lipsită de apărare și care cerea cu orice preț „să se întîmple ceva".

Simon lucra. Era punctual, conștiincios și tăcut. Din cînd în cînd ridica ochii, o fixa pe doamna

Alice cu o privire absentă şi-şi trecea un deget şovăitor peste buze... Paula, acea ultimă seară, felul brusc şi aproape autoritar cu care îşi apăsase gura pe buzele lui, capul ei răsturnat şi mîinile amîndouă cu care-i ţinea obrazul lipit de al ei, vîntul... Doamna Alice tuşea, jenată de această privire, şi el zîmbea uşor. Paula avusese un moment de ciudă şi atîta tot. Nu încercase s-o urmeze după aceea. Şi poate greşise. Rumegase în gînd, de zece, de douăzeci de ori, cele mai mici incidente ale săptămînii care trecuse : ultima lor plimbare cu maşina, expoziţia atît de plicticoasă de unde plecaseră imediat, masa infernală la maică-sa... şi fiecare amănunt care-i revenea în minte, fiecare imagine, fiecare ipoteză, îl făcea să sufere şi mai mult. Totuşi, zilele treceau, el cîştiga timp sau îşi pierdea viaţa, nu mai ştia nici el.

Într-o seară, coborî cu un prieten o scară întunecată şi se pomeni într-un mic bar, pe care nu-l cunoştea. Băuseră mult, cerură din nou să bea şi deveniră iar trişti. Apoi apăruse o negresă care cîntase, avea o gură imensă, roz, deschidea porţile a mii de nostalgii, aprindea scînteile unui sentimentalism deznădăjduit, unde alunecau împreună.

— Aş da doi ani din viaţă să iubesc pe cineva, spuse prietenul lui Simon.

— Ei bine, eu iubesc, replică Simon, şi ea nu va şti niciodată că am iubit-o. Niciodată.

Se abţinu de la orice comentariu, dar în acelaşi timp i se părea că nimic nu-i pierdut, că nu-i posibil să se frămînte atîta în zadar. O invitară pe cîntăreaţă să bea cu ei : era din Pigalle dar cînta ca şi cum ar fi venit din New-Orleans, prezentîndu-i lui Simon, năucit, o viaţă duioasă şi albăstruie, populată de profiluri şi mîini întinse. Rămase foarte tîrziu s-o asculte şi se întoarse acasă, în zori, dezmeticit.

*

A doua zi, după-amiază la şase, Simon o aştepta pe Paula în faţa magazinului. Ploua. Ţinea mîinile în buzunar, furios că le vedea tremurînd. Se simţea ciudat de gol pe dinăuntru, şi incapabil să reacţioneze în nici un fel. „Doamne — gîndea el — poate că faţă de ea nu mai sînt vrednic decît să sufăr", şi se strîmbă, dezgustat.

Paula apăru la şase şi jumătate. Purta un taior de culoare închisă, un fular albastru-cenuşiu, ca ochii ei, şi avea un aer obosit. Simon făcu un pas spre ea, Paula îi zîmbi, şi el se simţi dintr-o dată cuprins de un asemenea sentiment de plenitudine, de linişte, încît închise ochii. O iubea. Orice i s-ar întîmpla, dacă era din pricina ei, nu putea să piardă nimic. Paula îi văzu privirea oarbă, mîinile întinse, şi se opri. E adevărat că îi lipsise în aceste zece zile. Prezenţa lui de fiecare zi, admiraţia lui, încăpăţînarea lui, creaseră — gîndea ea— un fel de obişnuinţă a sensibilităţii ei, de care nu avea nici un rost să fugă. Dar obrazul pe care îl îndrepta acum spre ea nu avea nimic comun cu obişnuinţa, nici cu confortul moral al unei femei de treizeci şi nouă de ani. Era altceva. Trotuarul cenuşiu, trecătorii, maşinile în jurul lor, îi părură deodată un decor stilizat, încremenit, fără epocă. Se priveau, la doi paşi unul de altul, şi, înainte de a se contopi din nou cu realitatea zgomotoasă şi

posomorîtă a străzii, în timp ce ea stătea încă în defensivă, trează, la marginea propriei ei conştiinţe, Simon făcu un pas şi o luă în braţe.

O ţinea lipită de el, fără s-o strîngă, cu răsuflarea tăiată, dar stăpînită de o mare linişte. Îşi apăsa obrazul pe părul ei, privind fix în faţa lui firma unei librării : „Comorile timpului", întrebîndu-se vag cîte comori puteau fi în această librărie şi cîte ciurucuri. În acelaşi timp, se mira că-şi pune o întrebare atît de absurdă tocmai atunci. Avea impresia că rezolvase în sfîrşit o problemă.

— Simon, spuse Paula, de cînd eşti aici ? Trebuie să fii ud leoarcă...

Respira mirosul hainei lui de tweed, al pielii lui, şi nu s-ar mai fi mişcat niciodată. Întoarcerea asta îi producea o uşurare neaşteptată, o eliberare.

— Ştii, îi spuse Simon, îmi e cu desăvîrşire imposibil să trăiesc fără dumneata. Acţionam în gol. Nici măcar nu mă plictiseam. Eram lipsit de mine însumi. Dar dumneata ?

— Eu, spuse Paula. Ştii... Parisul nu e prea vesel în momentul ăsta. (Căuta să redea discuţiei un ton firesc.) Am văzut o colecţie nouă, am făcut pe femeia de afaceri, am întîlnit doi americani. E vorba să plec la New York...

În acelaşi timp se gîndea că n-are rost să vorbească pe un asemenea ton, în braţele acestui băiat, stînd în picioare, în ploaie, ca doi amanţi pierduţi, dar nu se putea mişca. Gura lui Simon îi atingea încet tîmplele, părul, obrazul, subliniindu-i frazele. Paula tăcu, îşi sprijini puţin mai tare fruntea de umărul lui.

— Îţi face plăcere să pleci la New York ? auzi peste capul ei vocea lui Simon.

Pe cînd vorbea, simţea cum maxilarul lui se mişca pe creştetul capului ei, şi-i venea să rîdă ca o şcolăriţă.

— Statele Unite... Sigur, e o experienţă amuzantă, nu crezi ? N-am fost niciodată.

— Nici eu, spuse Simon. Mama găseşte că e groaznic, dar ea a avut întotdeauna oroare de călătorii.

Ar fi putut să-i vorbească ore în şir, despre mama lui, despre plăcerea de a călători, despre America şi despre Rusia. Ar fi dorit să-i spună o mie de banalităţi, să-i ţină o sută de discursuri potolite, fără efort. Nu mai încerca nici s-o uimească, nici s-o cucerească. Era bine aşa, se simţea sigur de el şi totuşi fragil. Ar fi trebuit s-o ducă acasă la ea, să poată s-o sărute de-a binelea, dar nu se încumeta să-i dea drumul.

— Trebuie să mă mai gîndesc, spuse Paula.

Nici măcar nu mai ştia dacă vorbeşte de el sau de călătorie. Îi era frică să ridice capul, să vadă acest obraz de adolescent, lipit de al ei, frică să se regăsească pe ea însăşi. Paula cea cuminte şi hotărîtă. Frică să nu-şi judece faptele.

— Simon, spuse ea cu vocea scăzută.

El se aplecă şi o sărută uşor pe buze. Ţineau ochii deschişi, şi fiecare nu vedea din celălalt decît o imensă pată scînteietoare, plină de reflexe şi umbre, o pupilă mărită nemăsurat, lichidă şi parcă înspăimîntată.

Două zile mai tîrziu luau masa împreună. Din cîteva fraze ale Paulei, Simon înţelese ce însemnaseră pentru ea cele zece zile : indiferenţa lui Roger, ironiile lui faţă de Simon, singurătatea.

Paula nădăjduise, fără îndoială, să folosească acest răgaz, să-l recîştige pe Roger, sau cel puţin să-l revadă, să reînnoade înţelegerea lor. Dar se izbise de un copil exasperat. Eforturile ei, atît de emoţionante în simplitatea lor : o masă, cu felurile lui favorite, rochia care-i plăcea lui, o conversaţie pe tema care o prefera, toate aceste reţete derizorii pe care le recomandau revistele feminine şi care sînt mai curînd josnice, decît banale, dar care, folosite de o femeie inteligentă, sînt totuşi mai emoţionante ca orice, nu ajutaseră la nimic. Nu se simţea umilită că le foloseşte, nici măcar nu se sfia să înlocuiască printr-o lumină savantă sau o friptură gustoasă cuvintele care îi ardeau buzele : „Roger, sînt nefericită din vina ta ; Roger, aşa nu mai merge". La drept vorbind, n-o făcea nici dintr-un reflex ancestral de bună gospodină, nici măcar dintr-o resemnare amară. Nu, era mai curînd un fel de sadism împotriva „lor", împotriva a ceea ce fuseseră ei împreună. Ca şi cînd unul din ei doi, el sau ea, ar fi trebuit să se ridice brusc şi să spună : „Ajunge !" Şi Paula aştepta acest reflex din partea ei, cu aproape tot atîta nelinişte ca şi din partea lui. Dar în zadar. Ceva poate, murise.

Deci, după ce petrecuse zece zile în calcule şi false nădejdi, nu putea decît să se lase cîştigată de Simon. Simon spunînd : „Sînt fericit, te iubesc", fără să fie banal ; Simon bîiguind la telefon ; Simon aducîndu-i ceva întreg, sau cel puţin jumătatea întreagă a acestui ceva. Paula ştia destul de bine că, pentru acest fel de lucruri, trebuie să existe doi, dar se simţea obosită să fie de prea multă

vreme prima şi, în aparenţă, singura. „Nu-i totul să iubeşti", îi spunea Simon vorbind despre el. „Trebuie să fii şi tu iubit", şi asta i se părea o constatare deosebit de personală. Totuşi, în pragul aventurii în care se angajase, Paula se mira că, în locul agitaţiei interioare şi elanului care existaseră, de pildă, la începutul legăturii ei cu Roger, simţea doar o imensă şi duioasă oboseală, care îi influenţa pînă şi paşii. Toţi o sfătuiau să schimbe aerul, şi ea se gîndea cu tristeţe că-şi va schimba doar amantul. Era mai puţin supărător, mai parizian, atît de frecvent... Şi se ferea de propria ei imagine în oglindă, sau o acoperea cu „cold-cream". Dar cînd Simon sună, în seara aceea, şi Paula îi văzu cravata închisă, şi ochii îngrijoraţi, bucuria intensă a întregii lui fiinţe şi sfiala lui de om prea răsfăţat de viaţă, care pe deasupra mai şi moşteneşte o avere, dori să împărtăşească cu el fericirea. Fericirea pe care i-o dădea ea : „Iată trupul, căldura, afecţiunea mea ; nu-mi servesc la nimic, dar poate că în mîinile tale vor recăpăta pentru mine oarecare savoare". În noaptea aceea, Simon rămase pe umărul ei.

Îşi închipuia tonul cu care lumea, prietenii ei, vor spune : „Aţi auzit de Paula ?" Şi, mai mult chiar decît teama de bîrfeală sau de diferenţa de vîrstă între ea şi Simon, de care ştia bine că se va face caz, îi era ruşine. Ruşine cînd se gîndea la modul amuzat în care lumea va vorbi de ea ; ce elan, ce gust de viaţă şi de băieţi tineri i se vor atribui, cînd, de fapt, se simţea doar bătrînă, obosită şi căuta puţină mîngîiere. Era dezgustată la gîndul că lumea putea să fie faţă de ea în acelaşi

timp feroce și măgulitoare, așa cum văzuse de o sută de ori că e față de alții. Se spusese despre ea: „Biata Paula", pentru că Roger o înșela, sau „Nebuna asta emancipată" ; cînd părăsise un soț tînăr, frumos și plicticos, fusese criticată sau compătimită. Dar nu întîlnise niciodată acest amestec de dispreț și invidie, pe care-l va stîrni de data asta.

CAPITOLUL XII

Contrar așteptărilor Paulei, Simon în prima lor noapte nu dormi. Se mărgini s-o țină lipită de el, cu mîna pe o cută subțire a taliei, nemișcat, ascultîndu-i respirația egală și căutînd să respire în același ritm cu ea. „Trebuie să fii foarte îndrăgostit sau foarte dezgustat ca să te prefaci că dormi", se gîndea vag Simon și el, care nu era obișnuit decît cu a doua situație, se simțea tot atît de mîndru și responsabil de somnul Paulei ca vestalele de focul sacru. Și așa petrecură prima lor noapte, unul lîngă altul, fiecare veghind somnul simulat al celuilalt, atenți și înduioșați, neîndrăznind să se miște.

Simon era fericit. Se simțea cu mai multă răspundere față de Paula, care avea cincisprezece ani mai mult ca el, decît s-ar fi simțit față de o tînără fecioară de șaisprezece ani. Deși uimit de condescedența Paulei și rămînînd pentru prima dată după această îmbrățișare cu impresia că primise un dar, i se părea că trebuie să stea neapărat de veghe, cu ochii țintă, ca pentru a o ocroti anticipat, de răul pe care i l-ar putea face într-o zi. Veghea, stătea la pîndă, apărîndu-se împotriva propriilor lui lașități, a comediilor pe care le jucase în trecut, a spaimelor lui, a plictiselilor subite, a slăbiciunilor lui. O va face fericită, va fi fericit și-și spunea cu mirare că nu făcuse niciodată acest fel de jurămînt, nici chiar față de

cele mai mari cuceriri ale sale. Avură astfel, spre ziuă, cîteva false treziri, prefăcîndu-se și unul și altul că-și întind mădularele și cască, dar niciodată în același timp. Cînd Simon se întorcea sau se sprijinea într-un cot, Paula se vîra instinctiv în cearceaf, temîndu-se de privirea lui, această primă privire a unei legături, mai banală dar mai hotărîtoare decît oricare alt gest. Și cînd, la capătul răbdării, se mișca în sfîrșit și ea, Simon, cu ochii închiși, atent el însuși și temîndu-se chiar de pe acum să nu-și piardă fericirea din timpul nopții, își reținea răsuflarea. În cele din urmă îl surprinse privind-o cu ochii pe jumătate deschiși, în slaba licărire a zilei care se strecura prin perdele, și încremeni întoarsă spre el. Se simțea bătrînă și urîtă, îl privea fix, anume ca s-o vadă bine și cel puțin să nu existe între ei acel echivoc al trezirii. Simon, cu ochii tot pe jumătate deschiși, surîse, îi șopti numele și se lipi de ea. „Simon", spuse Paula, căutînd să dea înapoi. Și tot mai încerca să transforme noaptea aceasta într-un capriciu. El își puse capul pe pieptul ei, îi sărută ușor încheietura brațului, umărul, obrazul, strîngînd-o lîngă el. „Te-am visat, Paula. N-am să te mai visez decît pe tine." Ea îl cuprinse în brațe.

Simon îi propuse s-o conducă la slujbă, precizînd că ar putea s-o lase la colț, dacă preferă. Paula răspunse, cu o ușoară tristețe, că n-are de dat socoteală nimănui și între ei urmă o clipă de tăcere.

Simon fu acela care o întrerupse.

— Nu scapi înainte de șase ? Iei masa cu mine ?

— N-am timp, răspunse Paula, voi mînca un sandviș peste drum.

— Dar eu ce fac pînă la șase ? suspină el.

Ea îl privi, îngrijorată ; putea oare să-i spună că nu e neapărat nevoie să se întîlnească la șase ? Pe de altă parte, gîndul că ar putea s-o aștepte în fiecare seară, în mașinuța lui, nerăbdător, în fața porții, îi dădea o adevărată fericire... Cineva care să te aștepte în fiecare seară... Cineva care nu-ți telefonează cu un ton absent la opt, și numai cînd are chef... Zîmbi.

— De unde știi că astă-seară nu sînt invitată la masă ?

Simon, care se chinuia să-și pună butonii la manșetă, se opri. După o clipă spuse : „Într-adevăr, nu știu", cu un ton neutru. Se gîndea, bineînțeles, la Roger. Nu se gîndea decît la Roger. Îl vedea gata să-și reia bunul. Se temea. Dar Paula știa că Roger nu se gîndește la ea. Și totul i se părea odios. Să fie cel puțin generoasă !

— Nu sînt invitată nicăieri. Vino aici să te-ajut.

Era așezată pe pat, și el, în genunchi în fața ei, întindea brațele, ca și cînd manșetele ar fi fost niște cătușe. Avea încheieturi de băiețandru, netede și subțiri. Punîndu-i butonii, Paula avu deodată impresia că joacă scena asta pentru a doua oară. „Grozav seamănă a teatru", se gîndi, dar își lipi obrazul de părul lui, rîzînd fericită.

— Și ce fac eu pînă la șase ? stărui Simon încăpățînat.

— Nu știu... lucrezi.

— N-am să pot, spuse, sînt prea fericit.

— Asta nu împiedică pe nimeni să lucreze.

— Pe mine da. De altfel, știu ce am să fac. Am să mă plimb și am să mă gîndesc la tine, pe urmă

am să iau masa singur, cu gîndul la tine şi pe urmă am să aştept ora şase. Ştii, nu sînt de loc ceea ce se numeşte un tînăr activ.

— Ce o să spună maestrul tău ?

— Nu ştiu. Dar de ce vrei să-mi irosesc timpul pregătindu-mi viitorul, cînd nu mă interesează decît prezentul, care îmi dă mai mult decît tot ce-am sperat, adăugă el cu o plecăciune adîncă.

Paula ridică din umeri. Dar Simon făcu întocmai cum spusese şi tot aşa şi în zilele următoare. Se plimba cu maşina prin Paris, surîzînd tuturor, trecea de cîte zece ori prin faţa magazinului Paulei, citea o carte oprindu-se, indiferent unde, lăsînd-o din mînă ca să-şi dea capul pe spate şi să stea aşa cu ochii închişi. Avea aerul unui somnambul fericit şi asta nu putea să n-o mişte şi să nu i-l facă mai drag. Avea un sentiment de dăruire şi se mira că asta i se pare deodată aproape o necesitate.

*

Roger călătorea de zece zile pe un timp înspăimîntător, trecînd dintr-o întîlnire de afaceri într-alta, şi regiunea de nord simboliza pentru el un drum lunecos, nesfîrşit şi decorul impersonal al unor restaurante. Din cînd în cînd, telefona la Paris, cerînd două numere deodată, şi asculta văicărerile lui Maisy-Marcelle înainte de a se plînge Paulei — sau după. Se simţea descurajat, incapabil ; viaţa lui semăna cu această regiune. Vocea Paulei se schimba, devenea în acelaşi timp mai neliniştită şi mai îndepărtată : îi era dor s-o vadă. Nu izbutise niciodată să stea cincisprezece zile departe de ea fără să-i simtă lipsa. Bineînţeles că,

la Paris, unde o ştia oricînd gata să-l vadă, oricînd la dispoziţia lui, putea s-o întîlnească mai rar. Dar oraşul Lille i-o reda ca în primele zile, cînd trăia agăţat de viaţa ei, temîndu-se s-o cucerească, aşa cum se temea acum s-o piardă. În ultima zi îi anunţă că se întoarce. Urmă o tăcere, apoi numaidecît o auzi spunînd : „Trebuie să te văd", pe un ton definitiv. El nu-i puse nici o întrebare, dar îi dădu întîlnire pentru a doua zi.

Ajunse la Paris noaptea. Se opri în faţa casei ei pe la două. Pentru prima dată şovăi să urce. Nu era sigur că va regăsi faţa aceea fericită care se străduia să rămînă calmă de fiecare dată cînd se ducea s-o vadă pe neaşteptate. Îi era teamă. Aşteptă zece minute, stingherit, inventînd tot soiul de motive absurde : „Doarme, munceşte prea mult" etc., apoi plecă. În faţa casei lui, ezită iar, apoi deodată făcu stînga-mprejur şi se duse la Maisy. Dormea, îi întinse o faţă buhăită : „stătuse pînă foarte tîrziu cu inevitabilii ei producători de filme... era foarte fericită că venise Roger... de altfel, îl visase tocmai cu o clipă înainte" etc. Roger se dezbrăcă repede şi adormi numaidecît, cu toate sîcîielile ei. Pentru prima dată n-o dorea. În zori, îşi făcu datoria, absent, se amuză puţin de povestirile ei şi hotărî că totul merge bine. Îşi petrecu dimineaţa la ea, despărţindu-se cu zece minute înainte de întîlnirea cu Paula.

CAPITOLUL XIII

— Trebuie să dau un telefon, spuse Paula. După-masă va fi prea tîrziu.

Roger se ridică odată cu ea și Paula zîmbi, pentru a se scuza, așa cum obișnuia de cîte ori îl silea să se deranjeze din pricina unor convenienţe sociale sau sentimentale. La asta se gîndea plictisită, coborînd scara umedă care ducea spre telefon. Cu Simon era altfel. Era atît de serviabil și de mulţumit, gata oricînd să se ocupe de ea, să-i deschidă ușile, să-i aprindă ţigarea, să-i preîntîmpine orice dorinţă, încît sfîrșea prin a se gîndi la toate înaintea ei, ceea ce semăna mai degrabă cu un șir de atenţii decît de obligaţii. În dimineaţa aceea, îl părăsise pe jumătate adormit, cu perna în braţe, cu șuviţele negre împrăștiate, lăsîndu-i un bilet : „Te voi chema la orele douăsprezece". Dar la douăsprezece se întîlnise cu Roger, pe care acum îl lăsase singur ca să telefoneze unui tînăr amant leneș. Oare Roger va băga de seamă ? Avea fruntea lui de zile rele, încreţită, îngrijorată. Părea mai bătrîn.

Simon răspunse imediat. Începu să rîdă de îndată ce o auzi spunînd : „Alo". Rîse și ea.

— Te-ai trezit ?

— De la unsprezece... Acum e unu. Am și chemat la telefoane să văd dacă nu-i firul deranjat.

— De ce ?

— Trebuia să chemi la douăsprezece. Unde ești ?

— La Luigi's. Abia am început să mănînc.

— A, bun ! spuse Simon.

Urmă o tăcere. În cele din urmă, Paula adăugă sec :

— Iau masa cu Roger.

— A, bun.

— Altceva nu știi să spui decît „A, bun" ? Sînt la magazin la două și jumătate cel mai tîrziu. Tu ce faci ?

— Mă duc să iau niște haine de la mama, spuse el repede, să le agăţ la tine, pe umerașe... Pe urmă mă duc să iau de la Desnos acuarela aceea care-ţi place.

O clipă îi veni să rîdă. Acest fel de a lega două fraze era leit Simon.

— De ce ? Ai de gînd să-ţi muţi garderoba la mine ?

Între timp, căuta argumente serioase care să-l facă să renunţe.

— Da, spuse Simon, sînt prea mulţi oameni în jurul tău, vreau să fac pe cînele de pază, dar în haine curate.

— O să mai vorbim despre asta, spuse ea.

Avea impresia că vorbește de o oră. Roger era singur acolo sus. Îi va pune întrebări și, faţă de el, nu va putea să nu încerce un sentiment de vină.

— Te iubesc, spuse Simon, înainte de a închide telefonul.

Înapoindu-se, Paula se opri în dreptul oglinzii din vestiar și-și trecu mașinal pieptenele prin

păr. În fața ei vedea un chip căruia cineva îi spunea: „Te iubesc".

Îl găsi pe Roger bînd un cocteil și Paula se miră știind că nu bea niciodată peste zi.

— Nu te simți bine?

— De ce? A, băutura! Nu, azi sînt obosit.

— E mult de cînd nu te-am mai văzut, spuse ea, și fiindcă Roger încuviință puțin distrat, simți că-i vin lacrimile în ochi.

Într-o zi vor ajunge într-adevăr aici: „Sînt două luni de cînd nu ne-am mai văzut, sau trei?" Și vor face socoteala, liniștit, Roger cu fața obosită, cu gesturile lui caraghioase, cu aerul copilăros în ciuda forței lui și chiar a unui dram de cruzime... Paula întoarse capul. Roger purta haina gri, pe care o văzuse la începutul legăturii lor, aproape nouă, atîrnată pe un scaun în camera ei. Era foarte mîndru de ea. I se întîmpla rareori să vrea să fie elegant și era de altminteri prea greoi ca să reușească.

— Cincisprezece zile, adăugă ea liniștită. Cum îți merge? Bine?

— Da. În sfîrșit, așa...

Se opri. Se aștepta fără îndoială să-l întrebe: „Și cum merg afacerile?" Dar nu-l întrebă. Trebuia mai întîi să-i vorbească de Simon. După aceea, va putea să i se destăinuiască liniștit, fără să aibă, mai tîrziu, sentimentul că fusese ridicul.

— Te-ai amuzat bine? o întrebă.

Paula șovăi. I se băteau tîmplele. Simțea că i se strînge inima. Se auzi spunînd:

— Da, l-am revăzut pe Simon. Des.

— A, făcu Roger, tînărul acela fermecător? Tot nebun după tine?

Ea dădu din cap încet și o dată prea mult, fără să ridice privirea.

— Tot te mai amuză? întrebă Roger.

Acum, ea ridică ochii, dar Roger n-o mai privea, era foarte preocupat de grepfrutul lui.

Paula își închipui c-a înțeles.

— Da, răspunse ea.

— Te amuză? Sau e vorba de mai mult decît atît?

În clipa asta se priveau. Roger puse lingurița pe farfurie. Paula se uita cu insistență și cu o duioșie speriată la cele două cute lungi din jurul gurii lui, la fața lui imobilă și la ochii lui albaștri, puțin încercănați.

— Mai mult! spuse ea.

Mîna lui Roger se apropie de linguriță, o apucă. Paula se gîndi că Roger nu știuse niciodată să mănînce cum trebuie un „grep". Timpul părea deopotrivă că stă pe loc și că-i țiuie în urechi.

— Presupun că n-am nimic de spus, făcu Roger.

Și acum Paula știa că e nenorocit. Fericit, ar fi certat-o. Dar așa, părea un om năruit, căruia îi dai ultima lovitură. Șopti:

— Aveai totul de spus.

— Tu însăți folosești imperfectul.

— Ca să te cruț, Roger. Dacă ți-aș spune că totul depinde încă de tine, ce-ai putea să-mi răspunzi?

Nu răspunse nimic. Se uita fix la fața de masă.

Ea continuă :

— Mi-ai spus că ţii prea mult la libertatea ta, că ţi-e frică s-o pierzi pentru... În sfîrşit, pentru ca să faci efortul să mă recîştigi.

— Îţi spun că nu ştiu nimic, făcu brusc Roger. Detest, bineînţeles, ideea să ştiu că... Cel puţin e priceput?

— Nu-i vorba de pricepere, spuse ea. Mă iubeşte.

Îl văzu răsuflînd uşurat şi o clipă îl urî. Îşi dădu seama că se liniştise. Totul nu fusese decît o criză sentimentală, iar el, Roger rămînea amantul, adevăratul bărbat, bărbatul.

— Cu toate că, adăugă ea, nu pot spune că mă lasă indiferentă pe un anumit plan.

„E prima dată, gîndea uluită, că-i fac rău, cu voinţă."

— Îţi mărturisesc, spuse Roger, că nu-mi închipuiam, cînd te-am poftit la masă, că voi fi nevoit să suport povestea hîrjonelilor tale cu un băieţandru.

— Îţi închipuiai că ai să mă faci să le îndur pe ale tale cu o femeiuşcă oarecare, răspunse prompt Paula.

— E în orice caz mai normal, spuse el cu dinţii strînşi.

Paula tremura. Îşi luă poşeta şi se ridică.

— Presupun că vrei să-mi vorbeşti despre vîrsta mea ?

— Paula !

În picioare, la rîndul lui, o urmărea prin uşile prin care se pierdea, cu ochii orbiţi de lacrimi. O ajunse la maşină. Încerca zadarnic să pornească. Roger trecu mîna prin portieră şi puse contactul

de care ea uitase. Mîna lui Roger... Paula îşi întoarse spre el faţa descompusă.

— Paula... ştii foarte bine... Am fost un nemernic. Îţi cer iertare. Ştii bine că nu m-am gîndit la asta.

— Ştiu, şi eu am fost îngrozitoare. Ar fi mai bine să nu ne mai vedem un timp.

Roger stătea nemişcat cu un aer pierdut. Ea îi zîmbi uşor.

— La revedere, dragul meu.

El se aplecă spre portieră :

— Îmi eşti dragă, Paula.

Porni foarte repede. Roger nu trebuia să vadă lacrimile care îi tulburau privirea. Instinctiv dădu drumul la ştergătoare, şi acest gest o făcu, fără voia ei, să zîmbească, dar foarte trist. Era unu şi jumătate. Avea tot timpul să ajungă acasă, să se liniştească, să se fardeze. Spera şi se temea în acelaşi timp că Simon plecase. Se ciocni de el la intrare.

— Paula, ce-i cu dumneata ?

În panică, îi spunea iar dumneata. „A băgat de seamă că am plîns. Şi mă compătimeşte", gîndi ea şi lacrimile se porniră şi mai rău. Nu-i răspunse. În ascensor, o luă în braţe, îi sorbi lacrimile, o imploră să nu mai plîngă şi, nelămurit, jură „să-l ucidă pe individ", ceea ce o făcu să zîmbească.

— Trebuie să arăt îngrozitor, spuse Paula, avînd impresia că citise această frază de o mie de ori, sau că o auzise de o sută de ori la cinematograf.

Mai tîrziu, se aşeză pe canapea lîngă Simon şi-i luă mîna.

— Nu mă întreba nimic, îi spuse.

— Azi nu. Dar într-o zi am să te întreb tot. Foarte curînd. Nu suport să te facă nimeni să plîngi. Mai ales el, strigă Simon furios. Dar eu, eu, nu voi putea niciodată să te fac să plîngi ?

Îl privi : „Hotărît lucru, bărbații sînt niște fiare".

— Ții atît de mult ?

— Aș prefera să sufăr eu însumi, spuse Simon, și-și vîrî obrazul în umărul ei.

Seara, înapoindu-se acasă, descoperi că Simon băuse trei sferturi dintr-o sticlă de whisky, fără să fi ieșit din casă. Îi declară cu multă demnitate că avusese necazuri personale și, începînd un discurs asupra dificultății de a exista, adormi pe pat, în timp ce Paula îi scotea pantofii, jumătate înduioșată, jumătate speriată.

*

Roger era la fereastră. Privea răsăritul soarelui. Era unul din acele hanuri din Ile-de-France, unde satul se apropie ciudat de ideea pe care și-o fac despre el istoviții orașului. Dealuri line, cîmpii roditoare, și, de-a lungul drumurilor, panouri cu reclame. Dar aci, la ora asta stranie, cînd se crapă de ziuă, adevărata și îndepărtata priveliște de țară a copilăriei îl năpădea pe Roger cu mireasma grea și înfrigurată a ploii. Se întoarse și spuse : „Fermecătoare vreme pentru un week-end", dar gîndi : „E minunat, îmi place ceața ! Dacă măcar aș putea să fiu singur". În căldura plăcută a patului, Maisy se întoarse.

— Roger, închide fereastra, e frig...

Își trase cearșaful peste umeri. Deși încă fericită în lenea ei voluptoasă, începuse s-o doară gîtul și era sufocată de ideea îngrozitoare a zilei pe care urma s-o petreacă în acest colț necunoscut, în tovărășia lui Roger tăcut și distrat și a acestei cîmpii care se întinde cît vezi cu ochii ; îi venea să geamă.

— Ți-am cerut să închizi fereastra, spuse sec.

El aprinse o țigară, prima din ziua aceea, și-i savură gustul iute, aproape neplăcut, și totuși delicios, smuls din visarea matinală și simți, cu un fel de nerăbdare, ostilitatea lui Maisy acumulîndu-se în spatele lui. „N-are decît să se supere, să sară din pat, să ia autobuzul și să se întoarcă la Paris. Am să mă plimb toată ziua pe cîmp, și am să găsesc eu un cîine pierdut care să mă însoțească." Avea oroare să fie singur.

Totuși, după ce formulă de două ori aceeași pretenție, Maisy ezită. Avea de ales : între a uita de fereastră și a adormit din nou sau a începe o scenă. În mintea ei încețoșată de somn se agitau fraze ca : „Eu sînt o femeie căreia îi e frig, el e un bărbat care trebuie să închidă fereastra". Dar în același timp, instinctul, foarte matinal în ziua aceea, îi spunea că e mai bine să nu-l stîrnească pe Roger. Alese o linie de mijloc.

— Ar trebui să închizi fereastra și să ceri micul dejun, dragule.

Roger se întoarse dezamăgit și spuse la întîmplare :

— Dragule ? Ce-nseamnă asta „dragule" ?

Maisy începu să rîdă. El continuă :

— N-ai de ce să rîzi, răspunde-mi dacă știi ce înseamnă „dragule" ? Îți sînt oare drag ? Cunoști, altfel decît din auzite, verbul a îndrăgi ?

„Trebuie într-adevăr să-mi fie lehamite, se gîndi el mirat de propriile lui cuvinte ; cînd încep să mă ocup de vocabularul unei femei, înseamnă că se apropie sfîrșitul."

— Ce te-a apucat ? spuse Maisy.

Din pat se ivi capul ei aproape îngrozit, care lui Roger i se păru comic, și niște sîni care nu-i mai spuneau nimic. Indecentă. Era indecentă.

— Sentimentele sînt un lucru foarte important. Eu pentru tine sînt un capriciu. Un capriciu comod. Așa că nu-mi mai spune „dragule", mai ales dimineața : noaptea, treacă-meargă.

— Dar, Roger, protestă Maisy pe drept cuvînt alarmată. Te iubesc.

— A, nu! Nu spune prostii, strigă el cu un amestec de jenă, căci era mai curînd cinstit — și de ușurare — căci această frază reducea situația lor la aceea atît de clasică și pentru el atît de familiară, a bărbatului plictisit pînă peste cap de un amor intempestiv.

Își trase puloverul peste pantaloni și ieși, părîndu-i rău de vesta de tweed pe care o lăsase. Dar ca să și-o ia, ar fi trebuit să facă înconjurul patului și această manevră l-ar fi împiedecat să iasă cît mai repede. Afară respiră aerul înghețat și-l apucă un fel de amețeală. Trebuie să se întoarcă la Paris, și asta fără să o regăsească pe Paula. Mașina va aluneca pe drumuri răcoroase. Se va opri și va lua o cafea la Porte d'Auteuil, în Parisul care, dumineca, e mort. Se întoarse să-și plătească nota și fugi ca un hoț. Maisy îi va aduce vesta, iar el va trimite secretara s-o ia de la ea, cu cîteva flori. „Căci nu știu să trăiesc", se gîndi posomorît.

Goni cîtva timp pe șosea, cu sprîncenele încruntate, apoi întinse mîna spre aparatul de radio și-și aminti : „A îndrăgi... A îndrăgi, înseamnă Paula și eu". Nu mai avea chef de nimic. O pierduse.

CAPITOLUL XIV

O săptămînă mai tîrziu, venind acasă, Paula simţi un miros de tutun care o îneca. Deschise fereastra salonului şi strigă: „Simon", dar nu primi nici un răspuns. O clipă se temu şi se miră că se teme. Traversă salonul şi intră în cameră. Simon dormea întins pe pat, cu gulerul cămăşii desfăcut. Îl strigă încă o dată, dar el rămase nemişcat. Se întoarse în salon, deschise un dulap în perete, se uită la sticla de whisky, şi o puse la loc, strîmbîndu-se cu dezgust. Căută din ochi un pahar, nu-l găsi şi intră în bucătărie. Un pahar spălat se scurgea în chiuvetă. Rămase o clipă nemişcată, apoi îşi scoase încet haina. În baie se fardă din nou şi se pieptănă cu grijă. Dar puse aproape imediat peria la loc, reproşîndu-şi cochetăria ca pe o slăbiciune. Parcă de asta era vorba acum, să-l seducă pe Simon?

Revenind în cameră, îl zgîlţîi şi aprinse lampa de pe noptieră. El se întinse, îi şopti numele şi se întoarse spre perete.

— Simon, spuse ea sec.

Simon se întoarse, lăsînd să apară un fular în care, înainte de a dormi, îşi ascunsese probabil obrazul: fularul ei. Paula glumise adesea pe socoteala fetişismului lui, dar acum nu mai avea chef să rîdă. Simţea că începe s-o cuprindă o furie rece. Îl întoarse cu faţa spre lumină. Simon deschise ochii, zîmbi, dar surîsul îi pieri numaidecît de pe buze.

— Ce se întîmplă?

— Trebuie să-ţi vorbesc, Simon.

— Presimţeam, spuse, şi se ridică în capul oaselor.

Paula se ridică în picioare pentru a-şi stăpîni gestul instinctiv de a-i da la o parte şuviţa neagră care-i cădea în ochi. Se sprijini de fereastră.

— Nu mai merge aşa, Simon. E ultima dată că-ţi spun. Trebuie să te apuci de lucru. Ai ajuns să bei pe ascuns.

— N-am făcut decît să spăl paharul. Ai oroare de dezordine.

— Am oroare de dezordine, de minciună şi de laşitate, spuse ea cu violenţă. Încep să am oroare şi de tine.

Simon se ridicase. Îl simţea drept în spatele ei, descompus la faţă şi dinadins nu se întorcea.

— Ştiam că nu mă mai suporţi, spuse el. Între a ţine la cineva şi a nu-l mai iubi de loc nu e decît un pas, nu-i aşa?

— Nu e vorba de sentimente, Simon. E vorba că bei şi nu faci nimic altceva. Te abrutizezi. Ţi-am spus să munceşti, ţi-am spus-o de o sută de ori. Acum e ultima dată.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă n-am să te mai pot vedea.

— Ai putea să mă părăseşti aşa? spuse el pe gînduri.

— Da, Simon.

Se întoarse către el şi începu:

— Ascultă...

Simon se așezase iar pe pat și-și privea mîinile cu o expresie bizară. Le ridică încet și-și acoperi fața. Ea rămase încremenită. Simon nu plîngea, nu mișca și Paulei i se părea că niciodată nu văzuse pe cineva atît de cumplit disperat. Îi murmură numele, ca pentru a-l depărta de o primejdie de care nici ea nu-și dădea seama. Apoi se apropie de el. Simon se legăna ușor pe marginea patului cu fața în mîini. Paula crezu o clipă că e beat și întinse mîna să oprească această balansare. Apoi încercă să-i dea mîinile la o parte, el se împotrivi și ea sfîrși prin a îngenunchea în fața lui, luîndu-i mîinile într-ale ei.

— Simon, uită-te la mine. Simon, isprăvește comedia asta.

Îi dădu mîinile la o parte și-l privi. Avea fața absolut imobilă, netedă, cum o au unele statui, cu aceeași privire oarbă. Instinctiv îi puse mîna pe ochi.

— Ce-i, Simon ? Spune-mi ce ai ?

El se aplecă puțin, își puse capul pe umărul ei și oftă ca un om foarte obosit.

— Nu mă iubești, asta e, spuse liniștit. Și orice aș face n-ar folosi la nimic. Am știut de la început că ai să mă alungi. Și așteptam cu spatele încovoiat și uneori speram... Asta era cel mai rău, că speram uneori, mai ales noaptea, spuse el în șoaptă și ea simți că roșește. Și iată că azi s-a întîmplat, și de opt zile știam că se va întîmpla și tot whisky-ul din lume nu reușea să mă liniștească. Și simțeam cum puțin cîte puțin

începi să mă urăști. Și iată... Paula — șopti apoi — Paula...

Îl cuprinsese în brațe și-l strîngea, cu ochii plini de lacrimi. Se trezea murmurîndu-i cuvinte liniștitoare.

— Simon, ești nebun... ești un copil... iubitul meu... bietul meu băiat...

Îi săruta fruntea, obrajii și o clipă se gîndi, crudă cu ea însăși, că în sfîrșit ajunsese în stadiul matern. În același timp, ceva în ea se încăpățîna, se complăcea să aline în Simon o veche durere, comună lor.

— Ești obosit, îi spuse, ți-ai jucat comedia bărbatului părăsit și ai fost propria ta victimă. Țin la tine, Simon. Țin foarte mult la tine. Am fost împrăștiată în ultima vreme fiindcă am avut prea mult de lucru, asta-i tot.

— E tot? Atunci nu vrei să plec de aici?

— Nu azi, îi spuse ea zîmbind, dar vreau să lucrezi.

— Am să fac tot ce-ai să vrei. Întinde-te lîngă mine, Paula. Mi-a fost atît de frică! Am nevoie de tine. Sărută-mă. Nu te mai mișca. Detest rochiile astea complicate... Paula...

După aceea, ea rămase nemișcată. El respira ușor lîngă ea, sfîrșit, punîndu-i mîna pe ceafă ; și ea se simți năpădită de un sentiment de posesiune atît de sfîșietor, atît de dureros, încît i se păru că-l iubește.

A doua zi, Simon se duse la birou, se împăcă oarecum cu maestrul, consultă cîteva dosare, îi telefonă de șase ori Paulei, împrumută niște

bani de la maică-sa care respiră ușurată și se întoarse la Paula la opt și jumătate, cu aerul copleșit de atîta muncă. Pe seară, petrecuse două ceasuri jucînd la automat într-un bar, cu unicul scop de a realiza această întoarcere triumfală. Se gîndea că meseria lui era, hotărît, foarte plicticoasă și că-i va veni foarte greu să-și umple orele deșarte.

CAPITOLUL XV

În februarie, Roger și Paula plecau de obicei împreună să petreacă o săptămînă la munte. Hotărîseră de mult, că oricare ar fi situația lor sentimentală (și pe atunci nu fusese vorba decît de a lui Roger), vor face în așa fel încît să petreacă în fiecare iarnă cîteva zile liniștite. Într-o dimineață, Roger îi telefonă Paulei la birou, anunțînd-o că pleacă peste zece zile și întrebînd-o dacă trebuie să ia bilet și pentru ea. Urmă o tăcere. O clipă se întrebă, speriată, ce îl făcea s-o invite: o instinctivă nevoie de ea, o remușcare sau dorința de a o despărți de Simon? Poate că nu s-ar fi lăsat convinsă decît de cel dintîi dintre motive. Dar știa bine că orice i-ar spune Roger, nu va fi niciodată atît de sigură încît să nu sufere mult în timpul acestei vacanțe. Totodată, amintirea lui Roger la munte, cu excesul lui de vitalitate, coborînd pantele ca un bolid, trăgînd-o după el îngrozită, îi rupea inima.

— Ei, ce zici?

— Nu cred că se poate, Roger. Ne-am preface... am căuta să avem aerul... în sfîrșit că nu ne gîndim la altceva.

— Eu vreau să plec tocmai ca să nu mă mai gîndesc la nimic. Și te asigur că sînt perfect în stare...

— Aș pleca cu tine dacă... (era cît pe-aci să spună: „dacă ai fi în stare să te gîndești la mine,

la noi", dar tăcu) dac-ai avea într-adevăr nevoie de mine. Dar te vei simți foarte bine singur, sau cu... altcineva.

— Bine. După cum înțeleg, nu vrei să părăsești Parisul acum...

„Se gîndește la Simon, își spuse Paula ; oare de ce nu pot oamenii să deosebească aparențele de realitate ?" Dar în același timp își spuse că, de o lună încoace, aparența în ceea ce-l privea pe Simon devenise viața ei de toate zilele. Și poate că această realitate o determina să se împotrivească acum vocii lui Roger.

— Cum crezi... spuse ea.

Urmă o tăcere.

— Nu prea arăți bine în ultima vreme, Paula. Ai un aer obosit. Dacă nu pleci cu mine, pleacă altfel, dar pleacă. Ai nevoie...

Vocea lui era afectuoasă și tristă, și Paula simți că i se umplu ochii de lacrimi. Da, avea nevoie de el, avea nevoie s-o ocrotească cu totul, nu să-i propună aceste zece zile, pe apucate. Ar fi trebuit să înțeleagă că toate lucrurile au o limită, chiar și egoismul masculin.

— Voi pleca, sigur, spuse ea, și ne vom trimite cărți poștale de pe un pisc pe altul...

Roger închise telefonul. La urma urmelor îi ceruse poate numai un ajutor și ea i-l refuzase. Iată la ce se reducea faimoasa ei dragoste ! Dar, în același timp, simțea nelămurit că are dreptate, că are dreptul, aproape datoria, să fie exigentă și pentru asta să sufere. În definitiv, era o femeie iubită cu pasiune. Pînă acum fusese cu Simon doar la mici restaurante de cartier, întotdeauna singuri. Dar în seara aceea, înapoindu-se acasă,

îl găsi în pragul ușii, într-un costum de culoare închisă, pieptănat impecabil și cu un aer solemn. Își dădu încă o dată seama de frumusețea lui, de ochii aceia prelungi, felini, de desenul perfect al buzelor, și se gîndi, amuzată, că acest băieташ care-și petrecea ziua așteptînd-o, cu nasul vîrît în rochiile ei, semăna a cavaler medieval și a călău sentimental.

— Ce eleganță ! spuse ea. Ce s-a întîmplat ?

— Ieșim în oraș. Mergem să mîncăm într-un loc elegant și să dansăm. De fapt, aș fi tot atît de fericit dacă am rămîne acasă și am mînca două ouă la capac, dar vreau să te scot în lume.

O ajută să-și dezbrace haina. Paula băgă de seamă că Simon turnase pe el apă de colonie cu nemiluita. În camera ei, pe pat, era întinsă o rochie de seară, foarte decoltată, pe care n-o pusese decît de două ori.

— E rochia care-mi place cel mai mult, spuse Simon. Vrei un cocteil ?

Pregătise cocteilurile care știa că-i plac ei. Paula se așeză pe pat, dezorientată : cobora din munți ca să se pomenească în plină serată mondenă. Îi zîmbi.

— Ești mulțumită ? Nu cumva ești obosită ? Dacă vrei, îmi scot imediat costumul și rămînem aici.

Puse un genunchi pe pat, făcînd gestul de a-și scoate haina. Ea se lipi de el. Vîrî mîna sub cămașa lui și simți căldura pielii în podul palmei. Era viu, atît de viu...

— E o idee grozavă, îi spuse. Ții neapărat să mă îmbrac așa ? În rochia asta par cam nebună...

— Îmi placi goală, îi răspunse, și în nici o rochie nu ești mai dezbrăcată. Am căutat bine.

Paula luă paharul și bău. Dacă n-ar fi fost el, s-ar fi întors singură acasă, s-ar fi băgat în pat cu o carte, puțin tristă, ca de atîtea ori altă dată. Dar Simon era aici, rîdea, rîdea și ea cu el, era fericit, și ținea cu orice preț să-l învețe să danseze charleston, îmbătrînind-o în glumă cu douăzeci de ani, și ea se împiedica de covor dansînd, și cădea în brațele lui cu răsuflarea tăiată, și el o strîngea în brațe, și ea rîdea și mai tare, uitîndu-l de tot pe Roger, zăpada și regretele. Era tînără, era frumoasă; îl împinse afară din cameră, se fardă ca să pară mai vampă, își puse rochia aceea indecentă în timp ce el bătea în ușă, nerăbdător. Cînd apăru în sfîrșit, o privi uluit și-i acoperi umerii cu sărutări. Apoi o sili să bea un al doilea cocteil, și ea, care nu știa să bea, îi făcu pe plac. Era fericită. Nemaipomenit de fericită.

La bar, la o masă vecină recunoscu două femei, ceva mai în vîrstă ca ea, cu care lucra uneori împreună și care îi adresară un surîs mirat. Ridicîndu-se să danseze cu Simon, o auzi pe una din ele spunînd: „Ce vîrstă o fi avînd acum?"

Se sprijini de Simon. Tot farmecul se risipise. Rochia era ridicolă pentru vîrsta ei, Simon cam prea arătos și viața ei puțin prea absurdă. Îi ceru lui Simon s-o conducă acasă. El nu se împotrivi și ea își dădu seama că auzise.

Se dezbrăcă foarte repede. Simon vorbea despre orchestră. Ar fi avut chef să-l expedieze. În timp ce el se dezbrăca, ea se întinse în întuneric. N-ar fi trebuit să bea două cocteiluri și șampanie; mîine va arăta rău. Se simțea buimăcită de tristețe. Simon intră în cameră, se așeză pe marginea patului, îi puse mîna pe frunte.

— Astă seară nu, Simon, sînt obosită.

El nu răspunse, rămase nemișcat. Paula îi vedea silueta în lumina indirectă a camerei de baie, avea capul plecat și părea că se gîndește la ceva.

— Paula, spuse el în sfîrșit, trebuie să-ți vorbesc.

— E tîrziu, mi-e somn, lasă pe mîine...

— Nu, vreau să-ți vorbesc acum. Și tu ai să mă asculți.

Făcu ochii mari, mirată. Era prima dată cînd se purta autoritar cu ea.

— Am auzit, ca și tine, ce-au spus otrăvurile alea de lîngă noi. Nu suport să te amărăști. Nu e demn de tine, e laș și e jignitor pentru mine.

— Dar Simon, faci o dramă din nimic.

— Nu fac nici o dramă. Vreau dimpotrivă să evit ca tu să faci drame. Cu toate că, ai fi în stare să le ascunzi de mine. Totuși, nu e cazul să le ascunzi. Nu mai sînt un copil, Paula. Sînt perfect în măsură să te înțeleg și poate chiar să te ajut. Știi bine că sînt foarte fericit cu tine, dar ambiția mea nu se mărginește la atît. Vreau să fii și tu fericită cu mine. Pentru moment, ții prea mult la Roger. Dar trebuie să binevoiești să consideri povestea noastră ca un lucru pozitiv, pe care trebuie să m-ajuți să-l construiesc, și nu ca un hazard fericit. Asta e.

Vorbea calm, dar cu efort. Paula îl asculta cu uimire și cu un fel de speranță. Îl crezuse incon-

știent; nu era. Ba chiar era convins că ea poate să ia totul de la început. Și, la urma urmei, cine știe dacă n-avea dreptate?

— Nu sînt inconsecvent, știi bine. Am douăzeci și cinci de ani, n-am trăit niciodată înainte de a te fi întîlnit și sigur că nu voi mai trăi nici după. Ești femeia și mai ales omul de care am nvoie. Sînt sigur de asta. Dacă vrei, mîine mă însor cu tine.

— Am treizeci și nouă de ani, spuse ea.

— Viața nu este un jurnal feminin, Paula, și nici un șir de experiențe trăite de alții. Ai paisprezece ani mai mult decît mine și te iubesc și te voi iubi foarte multă vreme de acum încolo. Asta e tot. Nu suport deci să te cobori la nivelul cîrtițelor bătrîne de astă-seară și nici al opiniei publice. Problema pentru tine, pentru noi, e Roger. Nu există altă problemă.

— Simon, îți cer iertare... că am crezut...

— Nu ți-ai închipuit că pot și eu să gîndesc, asta-i tot. Acum, fă-mi, te rog, puțin loc.

Se lungi lîngă ea, o sărută. Paula uită de oboseală, iar el reuși să-i smulgă o plăcere violentă, pe care pînă atunci nu i-o dăduse niciodată. Îi mîngîie după aceea fruntea nădușită, o așeză cu capul pe umărul lui, altfel decît obișnuia și o înveli cu grijă.

— Dormi, îi spuse, mă ocup eu de toate.

În întuneric, Paula îi zîmbi cu căldură, îl sărută ușor pe umăr, mîngîiere pe care el o primi cu calmul olimpic al unui stăpîn. Rămase multă vreme treaz, speriat și mîndru de propria lui fermitate.

CAPITOLUL XVI

Se apropiau sărbătorile Paștilor și Simon își petrecea vremea cercetînd hărțile ascunse între dosarele maestrului sau întinse pe covorul Paulei. Alcătui astfel două circuite pentru Italia, trei pentru Spania și înclina acum către Grecia. Paula îl asculta fără să spună nimic; în cel mai bun caz nu ar avea decît zece zile de vacanță și se simțea prea obosită, fie și numai pentru ca să se urce în tren. Ar fi vrut o casă la țară, zile care să semene una cu alta, într-un cuvînt: copilăria! Dar n-o lăsa inima să-i strice cheful lui Simon, care se și vedea în rolul de călător desăvîrșit, sărind din vagon ca s-o ajute să coboare, conducînd-o către mașina închiriată cu zece zile înainte, care-i va duce la cel mai bun hotel din localitate, într-o cameră în care va comanda telegrafic să se pună flori, uitînd că nu fusese niciodată în stare să schimbe un tren sau să păstreze un bilet. Visa, continua să viseze, dar toate visele lui se îndreptau spre Paula, năvăleau ca niște fluvii agitate către o mare liniștită. Nu se simțise niciodată atît de liber ca în aceste cîteva luni în care stătuse în fiecare zi la același birou, în fiecare seară lîngă aceeași ființă, în același apartament, animat de aceeași dorință, de aceeași grijă, de aceeași suferință. Căci Paula continua să evadeze, să

întoarcă privirea, să zîmbească înduioșată la auzul frazelor lui pasionate. Continua să tacă atunci cînd se vorbea de Roger. Și Simon avea deseori sentimentul unei lupte absurde, extenuante și fără ieșire, căci timpul — își dădea bine seama — timpul care trecea nu-l făcea să cîștige nimic. Nu era vorba să șteargă amintirea lui Roger, ci să ucidă în Paula ceva care era Roger, un fel de rădăcină trainică, dureroasă și pe care o purta cu statornicie, și-i venea uneori să se întrebe dacă nu cumva tocmai această statornicie, această suferință resemnată îl făceau să se îndrăgostească de ea și poate chiar întreținea dragostea lui. Dar de cele mai multe ori își spunea: „Paula m-așteaptă; peste un ceas o voi ține în brațe". Și i se părea că Roger nu existase niciodată, că Paula îl iubește pe el, Simon, și că totul e simplu și strălucește de fericire. Și ei tocmai în clipele acelea îi plăcea mai mult cînd îi impunea înțelegerea lor ca pe un fapt evident, pe care nu putea decît să-l admită. Era sătulă de propriile ei reticențe. Doar cînd era singură și se gîndea la Roger trăind fără ea, i se părea că această situație e o eroare capitală și se întreba cu groază cum de au ajuns aici? Și atunci „ei", „noi" însemna totdeauna Roger și ea. Simon era „el". Numai că Roger nu știa nimic din toate astea. Cînd va fi obosit de viața lui, va veni să i se plîngă și să încerce, fără îndoială, s-o recîștige. Și poate că va reuși. Simon va fi rănit pentru totdeauna, ea va fi din nou singură, așteptînd un telefon nesigur și mici jigniri sigure. Se revolta împotriva sentimentului că toate acestea erau inevitabile. În viața ei exista cineva de neînlăturat: Roger.

Dar asta n-o împiedica să trăiască cu Simon, să suspine noaptea în brațele lui și să-l țină uneori strîns în brațe cu una din acele porniri pe care pot s-o smulgă numai copiii sau amanții prea iscusiți, o pornire atît de posesivă, atît de îngrozită de ideea că orice pasiune e trecătoare, încît nici nu-i mai percepea intensitatea. În acele clipe, Paula era la un pas de bătrînețe, de acea pasiune minunată, unică a dragostei, specifică bătrîneții, și supărată pe ea, nu-l ierta nici pe Roger care n-o obliga să disocieze, pe Roger care nu era acolo. Pe vremea cînd era a lui Roger, el era stăpînul, ea era proprietatea lui; avea abia cîțiva ani mai mult ca ea, totul era conform unor anumite norme morale sau estetice, de care nici nu bănuise pînă atunci că trebuie să țină seamă. Pe cînd Simon nu se simțea stăpînul ei. Adoptase, printr-un cabotinaj inconștient, fără să-și închipuie că tocmai asta îl va pierde, o atitudine de totală dependență, care îl făcea să adoarmă pe umărul prietenului lui, de parcă i-ar fi cerut protecția, care îl făcea să se scoale în zori ca să-i pregătească ceaiul și, care-l făcea să ceară sfatul pentru orice; atitudine ce o mișca pe Paula, dar, nelămurit, o stingherea ca un lucru anormal. Îl stima. De la o vreme, muncea: o luase o dată cu el la un proces la Versailles, unde jucase pentru ea, remarcabil de bine, rolul tînărului avocat, strîngînd mîini în dreapta și în stînga, zîmbind ziariștilor cu condescendență, și revenind mereu spre ea ca spre pivotul agitației lui, oprindu-și uneori demonstrațiile verbale pe care le făcea

unor necunoscuți, pentru a se întoarce spre dînsa pe furiș, să vadă dacă se uită la el. Nu, nu-i juca de fel comedia indiferenței, dar nici ea nu-și lua ochii de la el, punînd în privirea ei numai admirație și interes, dar care, de îndată ce Simon întorcea capul, se schimba în afecțiune și oarecare detașare. Femeile îl urmăreau cu insistență. Paula se simțea bine : cineva trăia pentru ea. În sfîrșit, pentru ea problema diferenței de vîrstă nu se mai punea ; nu se mai întreba : „Oare peste zece ani o să mă mai iubească"? Peste zece ani va fi singură sau cu Roger. Ceva i-o repeta cu încăpățînare. Și la gîndul duplicității pe care n-o putea împiedica, afecțiunea ei pentru Simon devenea și mai mare : „Victima mea, scumpa mea victimă, micul meu Simon !" Gusta pentru prima dată plăcerea îngrozitoare de a iubi un om pe care, în mod inevitabil, îl va face să sufere.

Acest „inevitabil" și consecințele lui — întrebările pe care într-o zi i le va pune Simon, pe care va fi în drept să i le pună, ca un om care suferă — o înspăimîntau. „De ce-l preferi pe Roger ? Cu ce reușește acest mîrlan distrat să biruie dragostea pătimașă pe care ți-o dăruiesc eu în fiecare zi ?" Și chiar numai gîndul că într-o zi va fi silită să i-l explice pe Roger o înnebunea. Dar nu va spune „el", va spune „noi" căci nu reușea să disocieze viața ei de a lui Roger. Nu înțelegea de ce ! Poate pentru că eforturile pe care le făcuse pentru dragostea lor timp de șase ani, aceste nesfîrșite, dureroase eforturi, îi deveniseră în cele din urmă mai scumpe decît însăși fericirea. Poate pentru că din orgoliu nu suporta să creadă că fuseseră inutile, și același orgoliu, pe măsură ce primea cîte o lovitură, se hrănea puțin cîte puțin din ea, sfîrșind prin a-l alege și a-l consacra pe Roger drept stăpînul ei întru suferință. Și, în sfîrșit, pentru că întotdeauna Roger îi scăpase. Și această luptă necesară devenise însăși sensul vieții ei.

Totuși, nu era făcută să lupte ; și o spunea cîteodată, mîngîind în răspăr șuvițele lui Simon, moi, mătăsoase, lunecoase. Ar fi putut luneca prin viață ca mîna ei prin părul acestui băiat ; îi șoptea toate astea. Stăteau așa, ore întregi, în noaptea neagră, înainte de a adormi. Se țineau de mînă, șușotind, și Paula avea uneori impresia ciudată că are paisprezece ani și se află cu o colegă de școală într-unul din acele dormitoare fantomatice unde fetele vorbesc pe înfundate despre Dumnezeu sau despre bărbați. Paula vorbea în șoaptă, iar Simon, fermecat de această atmosferă de mister, îi răspundea pe același ton.

— Cum ai fi trăit ?

— Aș fi rămas cu Marc, soțul meu. Era drăguț, în fond, și foarte monden. Avea și prea mulți bani... Am vrut să încerc...

Căuta să-i explice cum, prin simpla ei voință de a se avînta în lumea complicată, atît de grea și de umilitoare a femeilor care muncesc, viața ei căpătase de la o zi la alta înfățișarea unei realități ; îi explica demersurile, necazurile materiale, zîmbetele, tăcerile. Simon o asculta, încercînd să descopere în acest maldăr de amintiri ceva care să aibă o legătură cu dragostea lui.

— Și atunci ?

— Atunci, cred că aș fi trăit cam așa ; aș fi ajuns să-l înșel pe Marc fără să-mi dau seama...

Nu știu... Dar poate că aș fi avut un copil. Și chiar numai pentru asta...

Tăcea. Simon o strîngea în brațe. Ar fi vrut să aibă un copil cu ea, ar fi vrut totul. Paula rîdea, îi mîngîia ochii, buzele, după care îi povestea în continuare.

— La douăzeci de ani era altfel. Îmi amintesc foarte bine : hotărîsem să fiu fericită.

Da, își amintea foarte bine. Umbla pe străzi, pe plaje, mînată de această dorință. Nu se oprea niciodată, căuta mereu : un chip, o ideee, o pradă. Voința de a fi fericită plana asupra capului ei, după ce planase asupra altor generații. Nu existau obstacole, nu ar fi fost niciodată destule. Acum nu mai căuta să ia nimic de la viață, voia doar s-o păstreze. Să păstreze aceeași meserie și un bărbat, de multă vreme același. Și totuși, la treizeci și nouă de ani, nu era încă sigură de nimic. Simon adormea lipit de ea, îl întreba în șoaptă : „Dragul meu, dormi ?"... Și aceste două cuvinte îl trezeau pe jumătate, nega, se lipea și mai strîns de ea, în întuneric, în parfumul ei, în căldura lor amestecată, miraculos de fericit.

CAPITOLUL XVII

Era a treizecea țigară, lucru de care-și dădu seama abia cînd strivi mucul în scrumiera plină pînă la refuz. Îl apucă un fior de dezgust și mai aprinse o dată lampa de pe noptieră. Era trei dimineață, nu reușea să doarmă. Deschise brusc fereastra și simți aerul înghețat pe obraz, pe gît, atît de violent încît o închise repede la loc și se sprijini de geam, ca și cum ar fi vrut să „privească" frigul. După un timp, părăsi strada pustie și se uită în oglindă. Dar întoarse tot atît de repede capul. Nu-i plăcea cum arată. Luă pachetul cu țigări de pe masa de noapte și își vîrî o țigare în gură cu un gest automat, dar o puse numaidecît la loc. Nu-i mai plăceau aceste gesturi automate, care însemnaseră pentru el o mare parte din plăcerile vieții ; îi era silă de aceste gesturi de bărbat singur, de gustul tutunului. Trebuia să se îngrijească. Poate că era bolnav. O regreta, bineînțeles, pe Paula, dar asta nu era de ajuns ca să se simtă atît de rău. Paula dormea probabil în brațele băiatului acela răsfățat și uitase tot. Iar el, Roger, n-avea decît să iasă în oraș, să găsească o putoare și să bea. Așa cum, de altfel, presupunea și Paula. Simțea că nu-l stimase niciodată cu adevărat. Îl găsise întotdeauna cam din topor, cam brutal, cu toate că-i oferise tot ce era mai bun în el, mai trainic. Așa sînt femeile : îți dau impresia că

cer tot, că dau tot, te lasă să te cufunzi într-o încredere totală şi pe urmă, într-o bună zi, dispar dintr-un motiv cu totul neserios. Căci nimic nu era mai absurd pentru o femeie ca Paula decît o legătură cu un „Simon" oarecare. Dar în clipa asta, acest băiat o lua în braţe, se apleca asupra chipului ei răsturnat, asupra trupului ei atît de cald, atît de dăruit plăcerii, atît de... Se întoarse brusc, îşi aprinse în sfîrşit ţigara, trăgînd fumul în piept cu o lăcomie furioasă, după care goli scrumiera în sobă. Ar fi trebuit să facă focul : Paula îl aprindea de cîte ori venea, rămînînd apoi în genunchi în faţa căminului, supraveghind naşterea flăcărilor, aţîţînd focul cu îndemînare, cu gesturi atît de calme. Apoi se scula, se dădea puţin înapoi, şi încăperea devenea trandafirie, plină de umbre, neliniştită. Lui Roger i se făcea poftă de dragoste şi i-o spunea. Dar era mult de atunci. Cît era oare de cînd nu mai venise Paula pe la el ? Doi ani, poate trei. Luaseră obiceiul să se întîlnească la ea ; era mai uşor, îl aştepta.

Roger rămase cu scrumiera în mînă şi-i dădu drumul : scrumiera se rostogoli pe jos fără să se spargă. Ar fi dorit să se sfarme, să-şi iasă din inerţie, să se facă cioburi, ţăndări. Dar scrumiera nu se spărsese. Nu se face ţăndări decît în romane sau în filme. I-ar fi trebuit una din scrumierele acelea de sticlă, mici şi preţioase, care umpleau apartamentul Paulei, nu această onestă scrumieră de la magazinul Universal. Spărsese probabil cel puţin o sută de obiecte de tot soiul în casa Paulei, ceea ce, de altfel, o făcea să rîdă. Ultima dată spărsese un pahar de cristal încîntător, în care whisky-ul căpăta o culoare neobişnuită. De altfel, totul era atrăgător în acel apartament unde el fusese domnul şi stăpînul. Totul era echilibrat, calm, şi liniştit. Totuşi, de fiecare dată cînd pleca de la ea noaptea, avea impresia că se eliberează. Iar acum era singur şi se înfuria fără rost împotriva unei scrumiere incasabile. Se culcă iar, stinse lumina, şi o clipă îşi mărturisi că e nefericit. Apoi adormi, cu mîna pe inimă.

CAPITOLUL XVIII

Se-ntîlniră în ușa unui restaurant, într-o seară și executară toți trei acel mic balet clasic și extravagant atît de obișnuit la Paris: ea făcu un mic semn din cap către bărbatul pe umărul căruia gemuse, suspinase, dormise; el îi răspunse acru, iar Simon îl privi o clipă, abținîndu-se să-l plesnească cum ar fi avut chef. Se așezară la două mese destul de departe una de alta și Paula comandă meniul fără să ridice ochii. Pentru patronul restaurantului, pentru cei cîțiva clienți care o cunoșteau, era o scenă cît se poate de obișnuită. Simon comandă băutura cu o voce hotărîtă și Roger, la o altă masă, o întreba pe femeia care-l însoțea ce cocteil preferă. În sfîrșit, Paula ridică ochii, îi zîmbi lui Simon și se uită în direcția lui Roger. Îl iubea. Avusese această certitudine de cînd îl văzuse în ușă, cu aerul lui încăpățînat. Îl mai iubea încă și se trezea dintr-un somn lung și inutil. O privi și el, apoi încercă un surîs care se opri numaidecît.

— Ce vrei să iei, întrebă Simon, vin alb?

— De ce nu?

Paula își privea mîinile, tacîmurile bine rînduite, mîneca lui Simon lîngă brațul ei gol. Bău foarte repede. Simon vorbea fără însuflețirea lui obișnuită. Părea că așteaptă ceva de la ea — sau de la Roger. Dar ce? Oare ar fi putut ea să se scoale și să-i spună: „Scuză-mă“? Putea oare să traverseze sala și să-i spună lui Roger: „Ajunge, hai acasă“!? Nu se făcea. De altmiteri, în epoca asta, nu se mai făcea nimic inteligent sau de bun simț.

După-masă, dansară: îl văzu pe Roger ținînd în brațe o femeie brună care, întîmplător, nu arăta prea rău. Roger oscila în fața ei cu neîndemînarea lui obișnuită. Simon se ridică; dansa bine, cu ochii puțin închiși, era suplu și subțire, fredona, ea se lăsa în voia lui. La un moment dat, brațul ei gol atinse mîna lui Roger, lipită de spatele femeii brune. Deschise ochii. Se priviră: Roger, Paula, fiecare pe după umărul „celuilalt“. Era un slow, fără ritm, fără mișcare. Se contemplau la zece centimetri, fără nici o expresie, fără un surîs, aproape fără să se recunoască, apoi deodată mîna lui Roger se desprinse de pe spatele femeii, se întinse spre brațul Paulei, îl atinse cu vîrful degetelor și fața lui exprimă atîta implorare, încît Paula închise ochii. Simon făcu o piruetă, o întoarse și se pierdură din vedere.

În noaptea aceea, refuză să doarmă cu Simon, invocînd o oboseală pe care n-o simțea. Rămase în pat mult timp cu ochii deschiși. Știa ce se va întîmpla, știa că nu e, că nu fusese niciodată altă soluție posibilă, și se resemna cu inima puțin strînsă. În mijlocul nopții se sculă și trecu în salon, unde Simon dormea de-a curmezișul canapelei. Văzu trupul lui, întins în lumina indirectă care venea în dormitor. Îl văzu respirînd, îi privea capul înfundat în pernă, scobitura dintre cele două vertebre ale cefei; își vedea propria ei tinerețe dormind. Dar cînd Simon se întoarse gemînd spre lumină, fugi. Nu mai îndrăznea să-i vorbească.

A doua zi de dimineață, biletul lui Roger o aștepta la birou. „Trebuie să te văd, nu se mai poate așa. Telefonează-mi." Îi telefonă. Se înțeleseră să se întîlnească la ora șase. Dar zece minute mai tîrziu era acolo. Uriaș și dezorientat în acest magazin tipic feminin. Paula veni spre el. Îl conduse într-un salonaș ticsit de scaune împletite : un decor de coșmar ! Abia atunci îl văzu bine. Era el, din cap pînă-n picioare. Făcu un pas spre ea, îi puse amîndouă mîinile pe umeri. Se bîlbîi puțin, ceea ce însemna că e foarte emoționat.

— Am fost atît de nenorocit ! spuse.

— Și eu, se auzi ea răspunzînd, și sprijinindu-se puțin de el, începu în sfîrșit să plîngă, implorîndu-l în sinea ei pe Simon să-i ierte cele două cuvinte din urmă.

Roger își lipi capul de părul ei, bîiguind prostește : „Hai, nu mai plînge..."

— Am încercat, spuse ea în sfîrșit, scuzîndu-se. Am încercat... crede-mă...

Apoi se gîndi că toate acestea trebuia să i le spună nu lui, ci lui Simon. Se încurca. Trebuie să fii veșnic atent. Nu poți spune niciodată totul aceluiaș om. Continua să plîngă cu fața nemișcată. El tăcea.

— Spune ceva, murmură ea.

— Am fost atît de singur... m-am gîndit bine. Stai jos, aici. Stai jos. Ia batista mea. Am să-ți explic.

Îi explică. Îi spuse că o femeie trebuie supravegheată, că fusese imprudent și că-și dădea seama că toate s-au întîmplat numai din pricina lui. Nu era supărat de inconsecvența ei. Nu vor mai

vorbi despre asta. Ea spunea : „Da, da, da, Roger" și-i venea să plîngă și mai tare și să rîdă în hohote. În același timp, respira mirosul familiar al trupului lui, al tutunului, și se simțea salvată. Și pierdută.

Zece zile mai tîrziu se afla acasă, cu Simon, pentru ultima dată.

— Ai uitat și asta... spuse ea.

Îi întinse două cravate, fără să-l privească ; se simțea la capătul puterilor. Trecuseră aproape două ore de cînd îl ajuta să-și facă bagajele. Bagaj ușor de tînăr îndrăgostit și dezordonat. Și peste tot găsea, cînd bricheta lui Simon, cînd cărțile lui Simon, cînd pantofii lui Simon. El nu spusese nimic, se comportase bine, era conștient că se comportase bine, și simțea că se înăbușe.

— Ajunge, spuse, n-ai decît să lași restul la portar.

Paula nu-i răspunse. Simon aruncă o privire în jurul lui încercînd să gîndească : „E ultima oară, ultima oară", dar nu izbuti. Tremura nervos.

— N-am să uit niciodată, spuse Paula și ridică ochii spre el.

— Nici eu. E altceva... altceva...

Și, la jumătatea drumului, înainte de a-și întoarce spre ea fața descompusă, șovăi. Ea îl susținu încă odată în brațe, sprijinindu-i durerea, așa cum îi sprijinise fericirea. Și nu se putea împiedica să-l invidieze pentru o suferință atît de puternică, o suferință frumoasă, o durere frumoasă, de care ea nu va mai avea parte vreodată. Simon se smulse brusc și ieși, lăsîndu-și bagajele. Paula îl urmă, se aplecă peste rampă și strigă :

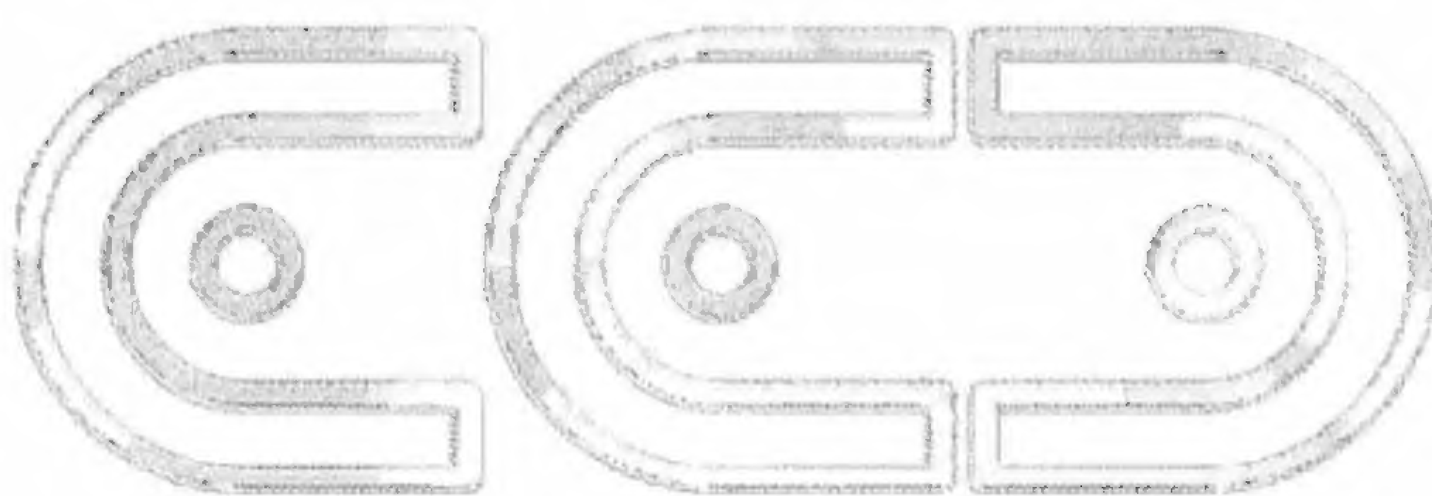
— Simon, Simon, adăugînd fără să știe nici ea de ce : Simon, acum sînt bătrînă, bătrînă...

Dar el n-o auzea. Alerga pe scări cu ochii plini de lacrimi ; alerga exaltat ca dușii de pe lume ; avea douăzeci și cinci de ani.

La ora opt sună telefonul. Și înainte chiar de a ridica receptorul, Paula știa ce avea să audă :

— Iartă-mă, te rog, spunea Roger, dar am un dineu de afaceri, voi veni mai tîrziu. Oare...

Scanare și prelucrare digitală

de

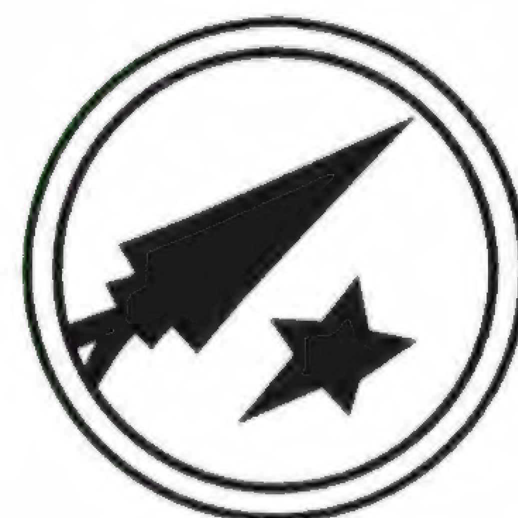

Anonim

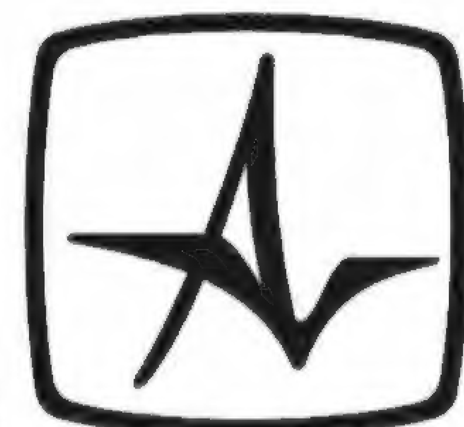
și

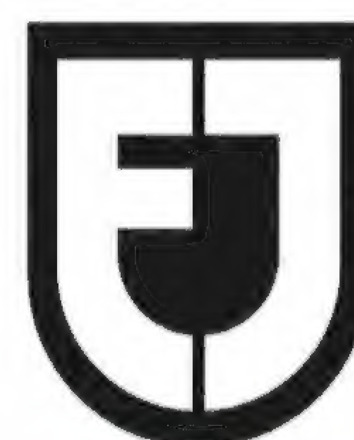
CAT Graur

Antwerpen

2023

Clubul cărții digitale 2024